

TARTU ÜLIKOOL
ÕIGUSTEADUSKOND TALLINNAS
Karistusõiguse osakond

Mariliis Pilve

PEREVÄGIVALD EESTI ÜHISKONNAS JA SELLE
MEEDIAKAJASTUSED AJALEHTEDES

Magistritöö

Juhendaja: PhD Marianne Paimre

Tallinn 2018

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1 Perevägivald ja selle teadvustamine ühiskonnas	7
1.1 Perevägivalda olemus.....	7
1.2 Naistevastase vägivalla ajalugu ehk naise roll läbi ajaloo	13
1.3 Meedia kui avaliku arvamuse kujundaja	15
2 Perevägivalda probleem Eestis.....	22
2.1 Perevägivald kui Eesti ühiskondlik probleem	22
2.2 Perevägivalda uurimise lühiajalugu Eestis	29
3 Töö metoodika.....	33
3.1 Kontentanalüüsi meetod.....	33
3.2 Kontentanalüüsi valim ja kategooriad.....	34
4 Artiklite analüüsi tulemused.....	37
4.1 Analüüsi üldandmed.....	37
4.2 Artikite sisulised näitajad.....	40
Kokkuvõte.....	53
Summary	57
Kasutatud kirjandus.....	61
Kasutatud normatiivmaterjalid	65
Analüüsitud artiklid	66
Lisa 1 Ajakirjandusartiklite kodeerimisjuhend	72

Sissejuhatus

Eesti ühiskonnas on viimaste aastate jooksul hakatud rohkem pöörama tähelepanu sellisele vägivallavormile nagu perevägivald. On hakatud teadvustama, et perevägivald ei ole enam pelgalt peresisene eraasi vaid tegemist on ühiskondliku probleemiga, mis laiemas või kitsamas perspektiivis puudutab lõpuks meid kõiki.

Perevägivalda teemat on kajastatud erinevate meediakanalite kaudu ning selle laiemaks teadvustamiseks on eelnevatel aastatel läbi viidud mitmeid Sotsiaalministeeriumi ja Norra finantsmehhanismi poolt toetatud projekte.¹ Samuti võib üha rohkem näha tänavatel kui ka meedias plakateid ja reklaame, teadvustamaks perevägivalda olemasolu ning andes informatsiooni võimalusest teavitada perevägivaldast ja kus kohast on võimalik abi otsida.

Ka riiklikult kuni aastani 2018. kehtestatud kriminaalpoliitika arengusuundades, milles määratleti pikaajalised tegevused ja eesmärgid, rõhutati perevägivaldaprobleemi olulisust ning kõrgendatud tähelepanu pööramise vajadust sellistele kuritegudele reageerimisele ja ennetamisele.² Samuti on antud probleem seatud üheks politsei ja prokuratuuri ühisteks prioriteetideks kuritegevusevastases võitluses.

Peresuhtes toimuvale vägivallale kui teravale ühiskondlikule probleemile on osundanud Eesti Vabariigi President Kersti Kaljulaid oma nii 2017. aastal³ kui ka 2018.⁴ aastal peetud aastapäevakõnedes.

Seega on perevägivald kui probleem ning selle probleemi kitsaskohad tänapäeva Eesti ühiskonnas äärmiselt aktuaalne teema.

---

¹ Sotsiaalministeerium. Norra finantsmehhanismi 2009-2014 raames rahastatud programmi „Kodune ja sooline vägivald“ raames toetatud projekt Eesti Avatud Ühiskonna Instituudi kaudu „Ühtse süsteemi ülesehitamine lähisuhte vägivalda tõkestamiseks Eestis“. - <http://www.eaui.ee/tegevusval/pere-ja-lahisuhtevagivald/norra-toetus>, väikeprojekt “Soolised prillid – märkame lähisuhtevägivalda” Pärnu Naiste Varjupaigas. – <https://www.sm.ee/et/parnu-naiste-varjupaik> (01.04.2018)

² Kriminaalpoliitika arengusuunad aastani 2018. Tallinn: Riigikogu 09.06.2010 otsus 757 OE I, lk 3. – https://www.just.ee/sites/www.just.ee/files/elfinder/article_files/kriminaalpoliitika_arengusuunad_aasta_ni_2018.pdf

³ Vabariigi President. Vabariigi President Kersti Kaljulaid Eesti Vabariigi iseseisvuspäeva aktusel 24.04.2017 Estonia kontserdisaalis. – <https://www.president.ee/et/ametitegevus/koned/13080-2017-02-24-15-30-19/index.html> (03.04.2018)

⁴ Vabariigi President. Vabariigi President Kersti Kaljulaid Eesti Vabariigi iseseisvuspäeva aktusel 24.04.2018 Eesti Rahva Muuseumis. – <https://www.president.ee/et/ametitegevus/koned/14153-2018-02-24-10-47-40/index.html> (03.04.2018)

Eesti ratifitseeris 2017. aasta lõpus Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni ehk nn Istanbuli konventsiooni⁵, millega võttis endale kohustuse viia enne konventsiooni ratifitseerimist ellu mitmed vajalikud seadusemuudatused, kindlustada perevägivalla ohvritele vajalikud tugiteenused ning tegeleda aktiivselt perevägivalla ennetamise küsimustega, sh muuta ühiskonnas laialt levinud hoiakuid perevägivalla ohvrite osas.

Istanbuli konventsiooni III peatükk annab perevägivalla ennetamiseks juhiseid ka meediale. Artikkel 17 punkt 1 sätestab, et konventsiooniosalised julgustavad meediat sõnavabadust ja nende sõltumatust austades osalema poliitivate väljatöötamises ja rakendamises ning töötama välja juhiseid ja eneseregulatsioonil põhinevaid standardeid naistevastase vägivalla ärahoidmiseks ja naiste väärkuse austamiseks.⁶

Perevägivalla probleemi ennetamine on siiani olnud pigem teisejärguline ülesanne. Rohkem on tegeletud tagajärgedega nagu näiteks vägivalla ohvriks langenu saatmine varjupaika või tugikeskustesse. Nüüd aga on hakatud tegelema ka ennetamisega, et tõsta inimeste teadlikust perevägivallast.

Seega on meedial inimeste hoiakute kujundamisel oluline roll, sest inimesed puutuvad meediaga igapäevaselt kokku, on see siis läbi raadio, televisiooni või ajakirjanduse vahenduse kaudu.

See, kas ja kuidas meedia mingit ühiskondlikku nähtust kajastab, võib oluliselt mõjutada seda, kuidas inimesed või ühiskonnas olulised kõneisikud seda nähtust tunnetavad ja missugusteks inimeste hoiakud kujunevad. See, kuidas meedia mõnda probleemi raamistab (millisest vaatenurgast esitab) määrab ära, kuidas rahvas tunnetab seda nähtust. Meedial võib probleemide kajastamisel olla kaks külge, nii positiivne kui ka negatiivne. Iga vägivallaloo puhul mida meedias kajastatakse peaks ajakirjandus põhjalikult kaaluma, mida selle ja iga järgneva seotud uudisekatke või emotsioonipurske avaldamisega saavutada soovitakse, mis on see ühiskondlik hüve, mis kompenseerib inimeste valu suure kella külge panemise ja veel suurema võimaliku valu tekitamise või isegi taasohvristamise.

---

⁵ Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsioon, RT II, 26.09.2017, 2. – <https://www.riigiteataja.ee/akt/226092017002> (06.04.2018)

⁶ Vt viide nr 5.

Perevägivalda meediakajastuse uurimine annab võimaluse näha, kuidas seda olulist probleematikat on avalikkusele esitatud. Suuremal osal ühiskonnast isiklik perevägivaldaga kokkupuude tavaliselt puudub, mistõttu on meedia roll sel teemal avalikkuse arusaamade kujundamisel eriti oluline.

Meedial on võimalik inimesi kõnetada ning läbi jahmatavate uudiste on võimalik tekitada ühiskonnas diskussioon antud probleemi üle. Kui ühiskonnale antakse kõneainet mingile olulisele sotsiaalsele probleemile osundades, aitab see inimestevahelisi diskussioone avardada. Diskussioonid omakorda annavad meile julgust hakata märkama enda kõrval ohvreid.

Käesoleva magistr töö teema on ajendatud perevägivalda probleemist ühiskonnas. Töö üldine eesmärk on uurida Eesti pressi kajastusi perevägivalda teemal. Konkreetsemalt vaadeldakse, a) kui võrd ajakirjandus tõstatab perevägivalda probleemi avalikku agendasse ning b) kuidas probleemi raamistatakse. Kuna 2017. aasta lõpus ratifitseeris Eesti Istanbuli konventsiooni, millega pandi konventsiooniosalistele eesmärgiks rakendada erinevaid meetmeid perevägivalda ennetamiseks seda ka läbi meedia, siis on magistr töö üks ülesanne uurida kuidas Eesti kirjutav ajakirjandus täidab Istanbuli konventsiooni artikli 17 punktis 1 määratud eesmärki, milleks on hoiduda kahjustavatest soostereotüüpidest ja naisi alavääristavate kujutiste või vägivaldseid või seksuaalseid seoseid loovate kujutiste levitamisest. Vaatluse alla on võetud suuremad päevalehed (Postimees, EPL, suurim uudisteportaal Delfi, Sirp, Pealinn, ERR ning Õhtuleht kui tabloid).

Magistr töö on jaotatud neljaks peatükiks. Esimeses peatükis uurib autor perevägivalda mõistet, olemust, naiste vastase vägivalda lühiajalugu ning perevägivalda tehtud uuringutest Eestis.

Teises peatükis analüüsib autor milles on Eesti perevägivalda probleem, millal hakati perevägivalda tajuma kui ühiskondliku probleemi. Miks üldsus ei tunnetanud perevägivalda piisavalt tähtsa sotsiaalse probleemina. Samuti analüüsib autor kõige olulisemat küsimust, milline roll on meedial sotsiaalsete probleemide teadvustamisel ühiskonnas.

Kolmandas peatükis käsitleb autor analüüsiks vajalikku metoodikat ja valimit.

Neljandas peatükis teeb autor kvantitatiivse uurimismeetodiga analüüsi, kuidas on meedia konventsioonides esitatud suunistega arvestanud ning kuidas meedia kajastab perevägivalda.

Peamisteks allikateks magistr töö ülevaate peatüki kirjutamisel on teemakohased siseriiklikud õigusaktid, siseriiklikud ja rahvusvahelised teaduslikud artiklid ja uuringud.

Märksõnad: perevägivald, meedia, representatsioonid, ühiskondlik probleem, ennetamine.

Autor soovib tänada magistritöö juhendajat Marianne Paimret, kes oma heade nõuannete ja soovitustega on aidanud kaasa magistritöö valmimisele.

1 Perevägivald ja selle teadvustamine ühiskonnas

1.1 Perevägivald olemus

Lähisuhtevägivalda probleem on Eestis terav ja seda soodustab kindlasti rahvastiku suur alkoholilembus, salliv suhtumine vägivalda kui ka stereotüüpsed hoiakud ja arusaamad naise rollist perekonnas. Vägivald on inimõigusi kahjustav probleem, mis piirab inimeste õigusi elule, turvalisusele, füüsilisele ja vaimsele puutumatusel. Lähisuhtevägivald põhjustab kannatusi nii ohvrile kui ka tema lähedastele. Erinevad uurigid näitavad, et vägivald kipub korduma ning üldjuhul on ohvril vägivallatsejast väga raske eemalduda. Vägivalda rakendav peremudel omandatakse juba lapsepõlves ning see võib korduda põlvnemisega.⁷

Lähisuhtevägivaldaks peetakse vastavalt Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsioonile⁸ igasuguseid füüsilise, seksuaalse ja psühholoogilise vägivalda akte, mis leiavad aset perekonnas või koduseinte vahel või endiste või praeguste abikaasade või partnerite vahel, sõltumata sellest, kas vägivallatseja elab või on elanud koos ohvriga samas elukohas.

Vägivalda all võivad kannatada nii naised, mehed kui lapsed. Kõige sagedamini esineb lähisuhtevägivalda vorm, kus mees kasutab vägivalda naissoost pereliikme, eelkõige oma abikaasa või elukaaslase vastu. Statistiliselt on kodu naise jaoks kõige ebaturvalisem koht, kuna füüsiline vägivald pannakse üldjuhul toime koduseinte vahel.

Euroopa Liidu põhiõiguste Agentuuri soopõhisest naiste vägivallavastasest 2014. aastal läbiviidud uuringust teemal „Naiste vastu suunatud vägivald: kogu Euroopa Liitu hõlmav uuring“ tulenevalt on Eesti naistest 20% sattunud elu jooksul partneri füüsilise ja seksuaalse vägivalda ohvriks, mis on sarnane EL riikidega keskmise näitajaga (22%). Eesti naised on EL keskmisest veidi rohkem kokku puutunud partneri psüühilise vägivalda ja lapsepõlves kogetud füüsilise, seksuaalse ja vaimse vägivaldaga.⁹

---

⁷ I. Pettai, R. Narits, S. Kaugia. Perevägivalda juriidilise regulatsiooni hetkeseis ja perspektiiv Eesti õiguspraktikute küsitluse põhjal. Tartu: Juridica IX/2015, lk 645.

⁸ Vt viide nr 5.

⁹ Naistevastane vägivald: Euroopa Liitu hõlmav uuring. Tulemuste kokkuvõte. Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete talitus, 2014.

Mittesekumist lähisuhtevägivalda toetavad ühiskonnas levinud müüdid, nagu näiteks uskumus, et ohver oma käitumisega on ise vägivallatsemise põhjustanud või et peresiseseid lahkhelisid peavad lahendama pereliikmed omavahel. Kuid peresisene vägivald on kogu ühiskonna probleem, mis ei tohi jääda lähedaste ringi sisemiseks asjaks. Abi küsimine ja saamine peab olema võimalik juba siis, kui tajutakse vägivaldse käitumise ohtu.

Lähisuhtevägivalda puhul on olemas erinevaid liike vägivalda. Nendeks on emotsionaalne vägivald, füüsiline vägivald, seksuaalne vägivald ja majanduslik vägivald.

- Emotsionaalse vägivalda puhul kahjustab see teist inimest emotsionaalselt ning alandab ta eneseväärikustunnet. Emotsionaalne vägivald on pidev ja tahtlik teisele inimesele haiget tegemine ja tema tunnete riivamine. Antud vägivallaliik on kõige levinum ning tavaliselt esineb see koos füüsilise, seksuaalse ja/või majandusliku vägivallaga. Ohvrid peavad emotsionaalset vägivalda ka kõige laastavamaks ja raskemini talutavaks. Emotsionaalne vägivald võib väljenduda näiteks ühe osapoole alandamises, hirmutamises, ähvardamises kui ka süstemaatilises kontrollimises.
- Füüsiline vägivald on tahtlik füüsilise jõu kasutamine vastu teise isiku tahtmist põhjustades teisele inimesele vigastusi, füüsilist valu või isegi surma. Füüsiline vägivald on kõige kergemini tuvastatav vägivalda liik, kuna ohvril on nähtavad füüsilised kahjustused. Näiteks pekstakse või tõugatakse ühte osapoolt.
- Seksuaalne vägivald on igasugune seksuaalse sisuga käitumine, mille kaudu kontrollitakse, manipuleeritakse või alandatakse teist inimest. Seksuaalne vägivald võib olla paarisuhtes enam levinud, kui seda arvatakse. Siin peituvad põhjused kaua aega valitsenud patriarhaalsetes arusaamades, et abielus või paarisuhtes olemine tähendab kohustuslikku allumist partneri seksuaalsetele soovidele. Näiteks seksuaalse vägivallaga on tegemist juhul kui ohvrit vägistatakse, käperdatakse ja kui sunnitakse peale suguühet.
- Majandusliku vägivalda korral kontrollib vägivallatseja partneri raha kasutamist või partnerile kuuluvaid materiaalseid ressursse. Majanduslik vägivald raskendab partneri iseseisvat materiaalsel toimetulekul ning võib muuta partneri vägivallatsejast sõltuvaks. Majanduslikuks vägivallaks võib pidada järgmisi tegevusi: partneri raha äravõtmine,

partneri pangakaartide enda käes hoidmine, partneri tehtud ostude pidev kritiseerimine.¹⁰

Paarisuhtes vägivalda kasutavad vägivalda nii mehed kui ka naised. Teadlased on arutlenud, kas mehed kasutavad naiste suhtes rohkem vägivalda kui naised meeste suhtes või ei erine mehed ja naised vägivalda kasutamise osas. Erinevad uuringud näitavad, et naiste poolt kasutatav vägivald erineb oluliselt meeste vägivaldast nii raskusastme, motivatsiooni, tagajärgede kui ka situatsiooniliste tegurite poolest. Järgnevalt on esitatud naiste ja meeste vägivalda peamised erinevused:

- Naiste vägivald on peamiselt vaimne;
- Meeste vägivald on oluliselt tõsisem, nad kasutavad rohkem raskemat füüsilist vägivalda (peksmine, jalaga löömine, kägistamine) võrreldes naistega. Kui naised kasutavad füüsilist vägivalda, siis nad tavaliselt löövad lahtise käega või mingi esemega;
- Seksuaalset vägivalda kasutavad peamiselt mehed;
- Naiste vägivald on enamasti reaktsioon stressi või frustratsiooni korral (nn ekspressiivne vägivald, vt vägivalda tüübid) või enesekaitse mehe vägivaldsuse puhul. Meeste vägivald on seevastu oluliselt enam ajendatud domineerimise ja kontrolli vajadusest (nn instrumentaalne vägivald, vt vägivalda liigid);
- Ka naised võivad kasutada kontrolli oma eesmärkide saavutamiseks, kuid naised rakendavad kontrolli pigem lühiajaliselt ja situatiivselt sõltuvalt teatud olukorrast. Meeste kontroll on püsivam ning tervet paarisuhet läbivam;
- Meeste vägivald võib tekitada naistes kestva hirmutunde, kuid mehed näivad tundvat harva hirmu naiste vägivalda eest. Nad tajuvad naiste vägivalda pigem häiriva kui ohustavana;
- Naised, kes kasutavad vägivalda meeste vastu on paljude uuringute kohaselt kogunud ise vägivalda mehe poolt.¹¹

Perevägivaldakuritegude arv on ka aastatega kasvanud. Kui aastal 2014 perevägivalda kuritegude arvu kasv pidurdus, siis 2015. aastal kasv jällegi jätkus. 2015. aastal registreeriti 2997 perevägivaldakuritegu, mida on võrreldes 2014. aastaga kümnendiku võrra ja võrreldes

---

¹⁰ Vägivalla liigid paarisuhtes. Kriminaalpoliitika teemaleht. – <http://www.kriminaalpoliitika.ee/et/perevagivald/vagivalla-liigid-paarisuhtes> (03.04.2018)

¹¹ M. Linno, K. Soo, J. Strömpl. Juhendmaterjal perevägivalda vähendamiseks ja ennetamiseks. Tallinn: Justiitsministeerium 2011, lk 7. – http://ft.ee/admin/upload/files/perevagivalda_juhis_kovidele_veebi.pdf (05.04.2018)

2011. aastaga 55% rohkem.¹² 2016. aastal registreeriti 3017 vägivallakuritegu, mida on 20 võrra rohkem kui 2015. aastal. 2016. aastal jõudis viimase kuue aastaga võrreldes perevägivallakuritegude arv haripunkti.¹³ 2017. aastal registreeriti hinnanguliselt 2632 perevägivalla juhtumit, mis on 385 võrra vähem kui 2016. aastal. 2017. aastal registreeriti esialgsel andmetel 14 perevägivallaga seotud tapmist-mõrva või nende katset, see on viiendiku võrra rohkem kui 2016. aastal. Esialgsel andmetel kaotas 2017. aastal perevägivalla tõttu elu kaheksa inimest.¹⁴

Kuigi perevägivalla registreeriti võrreldes varasema aastaga veidi vähem, on politsei hinnangul perevägivalla kuritegude ja politseis registreeritud lähisuhtevägivallaga seotud infoteadete koguarv jäänud võrreldes 2016. aastaga samale tasemele.¹⁵

Siiski on endiselt iga kümnes kuritegu seotud perevägivallaga, mis on üsna murettekitav, kuna Eestis ei teavitata politseid kõigist, isegi mitte kõige raskemate lähisuhtevägivallajuhtumitest.¹⁶ Seega võib perevägivalla pidada latentseks kuriteoks - enamus juhtumitest jääb politseile teatamata, kuna oma pereliikme vastu ei soovita kaebama minna.

Kuna perevägivald esineb tihti koduseinte vahel, siis saavad sellest aina enam osa ka lapsed. Nad võivad olla teiste pereliikmete vahelise tüli pealtnägijad või –kuuljad, nad võivad olla ka otsesed ohvrid, ehk selles olukorras on vägivald otse neile suunatud või kasutatavad vanemad lapsed tihti ka teise poole manipuleerimiseks. See kõik avaldab neile suurt mõju, kuna nemad on üldjuhul kõige abitumas seisundis.

Laste väärkohtlemist võib defineerida kui füüsilist, vaimset või seksuaalset väärkäitumist, hooletussejätvat või halba kohtlemist alla 18 aastase lapse suhtes, mis võib ohustada või kahjustada lapse tervist ja heaolu ning mis on toime pandud isiku poolt, kes on vastutav lapse

---

¹² Justiitsministeerium. Kriminaalpoliitika uuringud. Kuritegevus Eestis 2015. Tallinn: 2016, lk 34. – http://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/www.kriminaalpoliitika.ee/files/elfinder/dokumendid/kuritegevus_eestis_2015.pdf (05.04.2018)

¹³ Justiitsministeerium. Kriminaalpoliitika uuringud. Kuritegevus Eestis 2016. Tallinn: 2017, lk 41. – http://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumendid/kuritegevus_eestis_est_web_0.pdf (05.04.2018)

¹⁴ Justiitsministeerium. Kriminaalpoliitika uuringud. Kuritegevus Eestis 2017. Tallinn: 2018, lk 42. – http://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumendid/kuritegevuseestis_2017_veebi01.pdf (05.04.2018)

¹⁵ Vt viide nr 13, lk 41.

¹⁶ I. Pettai, R. Narits, S. Kaugia. Perevägivald nõuab jõulisemat juriidilist sekkumist. Riigikogu Toimetised. 2015, lk 156. – http://www.riigikogu.ee/rito/public/documents/31/Iris_Pettai_Silvia_Kaugia_Raul_Narits_Perevagivald_nouab_joulisemat_juriidilist_sekkumist.pdf (06.04.2018)

heaolu eest. Laste väärkohtlemisena tuleb käsitleda ka vanemate või teiste pereliikmete vahelise vägivalla pealtnägemist.

Laste väärkohtlemise liikideks on:

- Emotsionaalne väärkohtlemine. See tekitab lapsele väga suure pingeseisundi, mis võib põhjustada lapse arengule pöördumatuid kahjustusi. Emotsionaalselt saab last väärkohelda näiteks teda hirmutades, tema peale karjudes, solvates või manipuleerides. Neid liike on muidugi erinevaid;
- Füüsiline väärkohtlemine. On füüsilise jõu kasutamine lapse suhtes, kas näiteks löömise või raputamise näol;
- Seksuaalne väärkohtlemine on seksuaalsete, võimu või muude vajaduste rahuldamise eesmärgil toime pandud seksuaalse sisuga kontaktne või mittekontaktne tegevus täiskasvanu või teise lapse poolt. See on autori arvates kõige raskem lapse väärkohtlemise liik, kuna tihti on lapsed alles väga väikesed ning nad ei saa aru antud tegevuse sisust ja ei ole võimelised andma adekvaatset nõusolekut;
- Lapse hooletusse jätmine on lapse vanema või hooldaja poolt kohustuste mittetäitmine lapse füüsilise, vaimse, emotsionaalse ja sotsiaalse arengu eest hoolitsemisel ning mis võib kahjustada lapse eakohast arengut ning vaimset ja füüsilist tervist.
- Lapse kehaline karistamine on lapse peal füüsilise jõu kasutamine eesmärgiga tekitada valu või ebamugavust lapsele;
- Teiste pereliikmete vahelise vägivalla pealt nägemine või kuulmine. See on otsene vägivald lapse vastu. Viisideks võib olla nii perevägivalla vahetu pealt kuulmine, vahetu nägemine kui ka hiljem vägivallajuhtumie tagajärgede nägemine.¹⁷

Lähisuhtevägivalda võivad kogeda ka mehed. Aastal 2017 langes 18 % meestest lähisuhtevägivalla ohvriteks. Ühiskondlike hoiakute tõttu on meestel oma ohvrirolli raskem avalikustada, seega me kuuleme sellest pigem vähem.

2017. aastal registreeritud perevägivallajuhtumitest oli politsei hinnangul vähemalt kolmandikul juhtudel perevägivalla pealtnägijaks või kannatanuks laps. See osakaal on võrreldes 2016. ja 2015. aastaga jäänud peaaegu samaks. Nendel juhtudel oli enamasti vägivallatsejaks kas (kasu)isa või (kasu)ema.¹⁸

---

¹⁷ Vt viide nr 11, lk 8 ja 9.

¹⁸ Vt viide nr 9, lk 43.

Perevägivallakuritegude hulka loetakse karistusseadustiku isikuvastased süüteod, röövimine ja avaliku korra raske rikkumine, mis on toimunud praeguste või endiste abikaasade, elukaaslaste, partnerite vahel, tegu võib olla ka sugulaste või hõimlaste omavahelise vägivallaga, hoolimata sellest, kas toimepanija elab või elas ohvriga samades eluruumides.

2015. aastal moodustas perevägivald kõigist kuritegudest hinnanguliselt kümnendiku, vägivallakuritegudest 38%. Alates 2011. aastast on perevägivallakuritegude osakaal nii kõigist kui vägivallakuritegudest pidevalt kasvanud.¹⁹

Perevägivalda juhtumite seas domineerivad kehalise väärkohtlemise juhtumid. 2017. aastal kasutati perevägivalda puhul KarS § 121 86% juhtudest ja 2016. aastal 84,5%. See näitab, et karistusseadustikku lisatud punkt lähisuhtevägivalda kohta on hakatud rohkem rakendama. Perevägivaldajatest 89% olid meessoost ja 10% naissoost, 1% juhtudel olid vägivallatsejateks nii naine kui mees. Perevägivalda ohvritest 83% olid naised, 16% mehed ja ülejäänud 1% olid eri soost.²⁰

Lähisuhtevägivald on ühiskonnas niivõrd suureks probleemiks tõusatanud ning seetõttu on võetud prioriteediks ka Vägivalla ennetamise strateegias aastateks 2015-2020. Aastaks 2020 soovitakse, et vägivald Eestis oleks vähenenud. Kui perevägivalda tõttu oli aastal 2014 hukkunud 10 inimest, siis aastaks 2018 soovitakse, et see inimeste arv oleks väiksem kui 8 ja aastaks 2020 vähem kui 5 inimest.²¹

---

¹⁹ Vt viide nr 7, lk 34.

²⁰ Vt viide nr 9, lk 40 ja 4.

²¹ Vägivalla ennetamise strateegia aastateks 2015-2020. Tallinn: 2015, lk 5. – http://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumendid/vagivalla_ennetamise_strateegia_aastateks_2015-2020.pdf (06.04.2018)

1.2 Naistevastase vägivalda ajalugu ehk naise roll läbi ajaloo

Viimastel aastakümnetel on naiste ja meeste võrdõiguslikkuse erinevates valdkondades tehtud edusamme, kuid siiski pole maailmas ühtegi riiki, kus naine ei puutuks kokku vägivaldaga, mida nende suhtes panevad või võivad panna toime meessoost isikud. Meeste vägivald naiste vastu ei tunnista ei geograafilisi ega vanusepiire, ei klassikuuluvust, ei nahavärvi ega kultuurierinevusi. Vägivald ilmutab end mitmetes vormides ning vägivallatsejate ring on väga lai, alates intiimpartneritest ja pereliikmetest, töökaaslastest ning kaugematest ja lähematest tuttavatest kuni erinevate ametite esindajateni välja, nagu politsei, tervishoiutöötajad, õpetajad ja sõjaväelased.²²

Naistevastane vägivald on välja kujunenud ajalooliselt ebavõrdsete võimuhete tõttu. Meeste vägivaldset käitumist on soosinud ühiskonnas valitsevad normid ja stereotüübid. Meeste suunatud vägivalda naiste vastu võibki pidada stultuurseks ajalooliseks nähtuseks, mis pärineb patriarhaalsest ühiskonnast, kus meeste ülemvõim naiste üle oli juurdunud kõigis avaliku ja eraelu sektorites.²³ Sellistes ühiskondades on mees perekonnapea, kes vastutab juriidiliselt ja majanduslikult pereliikmete eest ja kontrollib neid. Mehe kohus on hoida peres korda ja tal on õigus karistada neid, kes seda rikuvad. Teised pereliikmed peavad perekonnapeale alluma, tema autoriteet on vaieldamatu.²⁴

Ka Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsiooni²⁵ preambulas tunnistatakse, et *"naistevastane vägivald on naiste ja meeste ajalooliselt kujunenud ebavõrdsete võimuhete väljendus, mis on viinud meeste ülemvõimule naiste üle ja naiste diskrimineerimisele ning mis on kujunenud takistuseks naiste igakülgsel arengule"*.

Seega osundab meeste vägivald naiste vastu patriarhaalsete väärtuste süsteemile, milles naiste- ja tütarlastevastast vägivalda sallitakse, õiguspärastatakse ning ka trivialiseeritakse. Vägivalla eesmärgiks on kindlustada meeste ülemvõimu naiste üle, kasutades selleks erinevates vormides ja erinevatel tasanditel toimepandavat vägivalda, mille eesmärgiks on kontrollida naise ja tütarlapse, nende keha ja nende seksuaalsust. See on osaks üldisemast patriarhaalsest süsteemist, kus mehed rakendavad ning töötavad pidevalt välja strateegiaid ühiskonna erinevate sektorite

---

²² EWL Naistevastase Vägivalla Keskus, EWL position paper Toward a Europe Free from All Forms of Male Violence against Women, 2010. – <http://www.enu.ee/enu.php?keel=1&id=445 - ftmref2> (05.04.2018)

²³ Vt viide nr 13.

²⁴ Vt viide nr 16, lk 157.

²⁵ Vt viide nr 5.

kontrollimiseks ning naiste võimust eemalehoidmiseks. Naiste ebavõrdne ligipääs võimule, rikkusele ja turvalisusele piirab ning kitsendab naiste tegutsemisruumi (aja ja raha nappus; vähene osalus avaliku ja eraelu otsuste tegemisel; vähene iseseisvus; turvalisuse puudumine nii era- kui avalikus elus). Need on põhjused, miks naistevastane vägivald on soopõhise iseloomuga.²⁶

Näiteks on naistevastane vägivald levinud rohkem sellistes riikides nagu Bangladeshis, Kambodžas, Mehhikos, Nigeerias, Pakistanis, Tansaania, Zimbabves, aga ka kõikides islamiriikides, kus patriarhaalne rollide jaotus peres ei ole lihtsalt traditsioon, vaid on kinnistunud religiooniga.²⁷

Naise roll on hakanud läänemaailmas muutuma, muutus läänemaailmas tähendab eelkõige seda, et hõimu, isa või mehe omandist on saanud indiviid, isiksus, kellel on mehega igas valdkonnas võrdsed õigused. Läänemaailmas on see nüüdseks tavaline, üldaktsepteeritud reegel. Siiski on palju mittelääne kultuure kus pole aga naissoo emantsipeerumine sisuliselt alanudki või teeb see protsess esimesi arglikke samme. Väga maskuliinsed on islamimaad, kus naiste olukord meenutab naiste positsiooni Euroopas keskajal või enne seda.²⁸

---

²⁶ Vt viide nr 13, lk 41.

²⁷ Vt viide 16, lk 157.

²⁸ J. Saar. Naistevastase vägivalga märgilisest tähendusest. Tartu: Akadeemia 2013, lk 6. – <https://naistetugi.ee/wp-content/uploads/2014/03/saar11.pdf> (06.04.2018)

1.3 Meedia kui avaliku arvamuse kujundaja

Tänases maailmas saavad inimesed suurema osa informatsioonist nende endi poolt valitud meediakanalitest. Meedias avaldatud informatsiooni roll on suunata ühiskonda teatud probleemidele mõtlema. Seega võib meedia mängida perversivalla kui sotsiaalse probleemi teadvustamisel olulist rolli.

Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perversivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni artikkel 17 punkt 1 julgustab meediat sõnavabadust ning nende sõltumatust austades osalema poliitikate väljatöötamises ja elluviimises ning töötama välja juhiseid ja eneseregulatsioonil põhinevaid standardeid naistevastase vägivalla ärahoidmiseks ning naiste väärikuse austamiseks.

Istanbuli konventsiooni seletuskiri ütleb, et artikkel 17 lg 1 sisaldab kahte erinevat kohustust. Esiteks näeb see ette, et konventsiooni Osapooled julgustaksid erasektorit, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia sektorit (edaspidi IKT) ja meediat osalema mitte ainult kohalike, piirkondlike või riiklike tegevuspõhimõtete ja sekkumiste väljatöötamisel naistevastase vägivalla ennetamiseks, vaid ka nende ellurakendamises. Valik, millisel juhul ja millist tüüpi tegevustes osaleda, jäetakse konkreetsele ettevõttele. Eelõeldu on meedia kontekstis oluline selle poolest, et tekstis osutatakse selgelt, et Osapoolte püüdlused peavad austama väljendusvabadust ja meedia sõltumatust, viimane kehtib eriti toimetuste sõltumatuse kohta. Teiseks nähakse ette, et Osapooled julgustaksid erasektorit, IKT sektorit ja meediat kehtestama suuniseid ja eneseregulatsioonistandardeid, et edendada naiste inimväärikuse austamist ja aidata sellega kaasa naistele suunatud vägivalla ennetamisele. Siiski tuleks artiklis 17 lõikes 1 leiduvat viidet naistevastase vägivalla ennetamiseks mõeldud tegevuspõhimõtetele, suunistele ja eneseregulatsioonistandarditele mõista kui eraettevõtete innustamist protokollide või suuniste väljatöötamisele näiteks selle kohta, kuidas tegeleda seksuaalse ahistamisega töökohal. Samuti on selle paragrahvi eesmärk innustada IKT sektorit ja meediat kasutusele võtma eneseregulatsioonistandardeid, mis aitavad hoiduda kahjustavatest soostereotüüpidest ja naisi alavääristavate kujutiste või vägivaldseid või seksuaalseid seoseid loovate kujutiste levitamisest. Veelgi enam, nimetatud sektoreid kutsutakse üles välja töötama eetikakoodekseid, mis aitaksid tagada naistevastase vägivalla õigustepõhise, sooliselt tundliku ja mitte sensatsiooni taotleva kajastamise meedias. Kõiki neid meetmeid tarvitades tuleb silmas pidada väljendusvabaduse, ajakirjandusvabaduse ja loomevabaduse alusprintsipe.

Käesoleva artikli eesmärk on anda nendele jõupingutusele uus hoog, et saavutada kõikide käesoleva konventsiooni reguleerimisalasse kuuluvate vägivallavormide ennetamise ja tõkestamise pikaajaline eesmärk. Nagu massimeedia ja uute kommunikatsiooniteenuste juhtkomitee (CDMC) oma kommentaaris ülalmainitud soovitusel 1931 (2010) sedastas, “aitab tegelemine sooliste stereotüüpidega vähendada ebavõrdust, sealhulgas soolist vägivalda, mis on nende üks kõige mitteaktsepteeritavamaid väljendusvorme. Arvestades, et selle probleemiga tegelemiseks tõhusal moel on paratamatult vaja arvestada meedia sõltumatuse aluspõhimõttega, ei tarvitse pelgalt regulatoorsed abinõud anda siin rahuldavat tulemust. Seega langeb see ülesanne suures osas meediale endale ja just meedia ise peab kaasama võrdse kajastamise ja erinevate isikute õiglase identiteedipõhise kohtlemise põhimõtte oma kutsealajuhenditesse ja eneseregulatsioonimehhanismidesse ning muutma tegelemise stereotüüpide tõkestamise oma igapäevatöö osaks. Veelgi tõhusamad võivad olla juhtimismudelite ja -viiside kaudu rakendatavad lahendused”.²⁹

Meedia funktsiooniks ühiskonnas peetaksegi kõikidele kodanikele objektiivse ja mitmekülgse informatsiooni tagamist, kohaks kus on võimalik arutleda ühiskonnas toimuva üle, avaliku arvamuse kajastuse tagamist ning kontroll võimuga seotud institutsioonide ja inimeste üle.

Meedia saab tänapäeval äärmiselt tugevasti sotsiaalseid muudatusi mõjutada, kuna meedia on suuteline soolise võrddõigussuunalisi struktuurseid muudatusi kas pidurdama või kiirendama.³⁰

Massimeedia protsess kui kõneaine kujundamine, mille puhul meedia esitab mingeid probleeme sagedamini ja esilekerkivamalt kui muid arutelusid ning sellest tulenevalt tajubki suur osa ühiskonnast neid probleeme ülejäänutest tähtsamatena. Lihtsamalt öeldes, ehk mida rohkem mingisugust teemat meedias kajastatakse, seda olulisem see inimestele on.

Kõneaine kujundamise teine tasand jälgib, kuidas meedia käsitleb näiteks mingeid probleeme, avaliku elu tegelasi. Tähelepanu keskpunkt on siinkohal omadustel, mis probleemi, avaliku elu tegelasi uudistes kirjeldavad, ning toonil, kuidas neist räägitakse.

---

²⁹ Seletuskiri Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsiooni juurde. Istanbul 2011. - http://www.eni.eu/lisa/611_Istanbuli_seletuskiri.pdf (06.04.2018)

³⁰ Sotsiaalministeerium. Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee soovitus liikmesriikidele REC(2007)17 liikmesriikidele soolise võrddõigussuunaliste standardite ja mehhanismide kohta. Punkt 46. - <https://www.sm.ee/et/euroopa-noukogu-ministrite-komitee-soovitus-liikmesriikidele-rec200717-liikmesriikidele-soolise> (05.04.2018)

Omadused ja toon, mida meedia kirjeldustes kasutab, ühtivad nendega, mis on rahva mõtetes. Seega on uudismeedia kõneaine kujundamisel suur mõju sellele, millele me tähelepanu pöörame ja kuidas me mõistame kõike seda, mis jääb väljapoole meie isiklikku kogemust.

Mitmed teadlased on käsitlenud meediat kui kõneaine kujundamise ja avaliku arvamuse kujunemise liikuma panevat jõudu. Midagi peab juhtuma, et probleem tõuseks meedia ja avalikkuse kõneainesse. Selle tõttu on sündmustel oluline roll nähtuse probleemieelsest staadiumist alarmeeritud avastamise faasi jõudmisel.

Kõneaine kujundamise teooria alus on eeldus, et kui mingi probleem või objekt on jõudnud meedia kõneainesse, siis uudisekajastus tõstab selle nähtuse prominentsust avalikkuse silmis. Avalikkus hakkab kõnealust nähtust tähelepanutsükli probleemi eufoorilise avastamise perioodil suure tõenäosusega tähtsana tajuma. Mida tugevamini meedia mingit probleemi esile toob, seda tõenäolisem on, et ka poliitikud märkavad seda ja meediakajastus hakkab mõjutama poliitilisi otsuseid kui ka rahva arvamust.³¹

Eeldatakse, et massiteabevahendid, sõltumata nende korralduse omapäradest, kajastavad ühiskonna, erinevate sotsiaalrühmade ja isikute huve. Nende tegevus on oluliste ühiskondlik-poliitiliste tagajärgedega, sest informatsioon, mis auditooriumile suunatakse, määrab selle auditooriumi suhtumise tegelikkusesse ning sotsiaalsete tegevuste suuna. Seetõttu massimeedia mitte ainult informeerib, teatab uudiseid, vaid propageerib teatud vaateid, poliitilisi programme, niimoodi osaledes sotsiaalse juhtimise protsessis.

Näiteks pakub D. McQuail vaatlemiseks mitu meedia vahendamise rolli, mis väljendavad erinevaid viise, kuidas meedia võib inimesi reaalsusega siduda. Need on järgmised:

- aken, mis avardab inimeste vaatevälja sündmuste ja kogemustega ning võimaldab näha maailma teiste sekkumisega;
- peegel, millest oodatakse, et see kajastaks reaalselt elu ja annaks usaldusväärse pildi maailma sündmustest. Oht seisneb aga selles, et peegli nurga ja suuna määravad teised ja inimestel on vähem võimalusi ja vabadusi näha seda, mida nad tahaksid;
- filter, mis valib välja teatud reaalsuse osa, millele pööratakse erilist tähelepanu, vaatamata teiste häältele ja vaatenurkadele;
- teeviit, tõlgendaja, mis näitab teed ja teeb arusaadavaks selle, mis muidu on segane või killustatud;

---

³¹ M. Paimre. Narkoprobleemide kajastamine Eesti ajakirjanduses (1993-2009). Jyväskylä: University of Jyväskylä 2013, lk 49 ja 50. –https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/42276/978-951-39-5409-3_vaitos19102013.pdf?sequence=1 (06.04.2018)

- foorum, platvorm informatsiooni ja ideede esitamiseks auditooriumile, sageli tagasiside võimalustega;
- kaasrääkija, kes üksnes ei edasta informatsiooni, vaid vastab küsimustele interaktiivsel viisil.³²

Nähtub, et meedia mitte ainult ei informeerigi, vaid osaleb ka ühiskonnas sotsiaalse juhtimise protsessis.

Samuti tuleb vaadelda seda, millises raamistikus on probleemi meedias esitatud. See aitab määratleda, kuidas avalikkus probleemi tajub ja tõlgendab.

Ajakirjanduslikust vaatepunktist on raamistamine sotsiaalkonstruksionistlikku süsteemi kuuluv mõiste, kirjeldamaks seda, kuidas meedia mingit nähtust või probleemi kajastab ja kuidas see võib niioelda kuulajaskonda mõjutada.

J. N. Capella, K. Hall Jamieson kirjutasid juba 1996. aastal, et raamistamise kontseptsiooni on kasutatud väga erinevate teemade ja probleemide meediakajastuse uurimiseks. Näiteks poliitika osas on üldsuse usaldus „kongressi”, valitsuse ja sotsiaalsete institutsioonide vastu jõudnud uuele madalale tasemele. Skeptitsism võis olla andnud teed söövitavale küünilisusele. Mõned meedia jälgijad ja kriitikud süüdistasid meediat nende huvides mängu ja poliitika strateegia vastu olemisest, mitte sotsiaalsete probleemide ja lahenduste pärast. Teised eitavad, et muudatused uudistes on mõjutanud demokraatia kvaliteeti või poliitilise võõrandumise sügavust. Uuringud, mida viidi läbi, näitasid, kuidas väiksed muudatused uudiste kujundamisel võivad mõjutada tarbijate vastuseid, tuues esile nende küünilisuse kui on kasutatud strateegiliste või konfliktile orienteeritud raamistike. Uuringud mõjutavad otseselt poliitiliste uudiste meediaväljapanekut, aktiveerides, kui mitte loomisel, küünilisust kampaaniate, poliitika ja valitsemise osas ning tähendavad, et uudistekanalite küünilisus võib olla kaudne tagajärg.³³

---

³² McQuail, D. 2003. McQuaili massikommunikatsiooni teooria. (Tõlk. M.Karise, H.Noormets, K. Saks). Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus.

³³ J. N. Cappella, K. Hall Jamieson. News Frames, Political Cynicism, and Media Cynicism 1996.

Poliitikamaastikult võib veel näitena tuua näiteks ajalehes Postimees 10. aprillil 2018 ilmunud Jevgeni Ossinovski arvamusest, kus Ossinovski tõdes, et üha enam võetakse tugevaid seisukohti pelgalt portaalides pealkirju lugedes. Ossinovski erakonnakaaslane Marju Lauristin avaldas arvamust, et täna on väga raske ajakirjanduses poliitikat sisuliselt analüüsida ilma, et sellega ei kaasneks sildistamist.³⁴

Oma kõige elementaarsemates vormides on meedia raamid sotsiaalsed konstruktsioonid, mis toimivad välja töötatud mallina teatud sotsiaalse nähtuse mõistmiseks. Olenemata nende täpsusest, võimaldavad need mallid üldsusel hõlpsasti klassifitseerida, märgistada ja hallata mitmesuguseid maailma sündmusi. Meediraamid on sageli kujundatud kolme komponendi järgi: allikad, sõna valik või keel ning kontekst. Mis puutub koduvägivalla levitamisse meedias, siis need komponendid mitte ainult ei kujunda raamistikku, vaid annavad ka konkreetset arusaamist koduvägivallast tarbijatele.³⁵

Autor luges Ameerikas läbi viidud uuringut, mis näitas, et meedia mängib olulist rolli selles kuidas kujunevad ühiskonna arusaamad sotsiaalsetest probleemidest, sealhulgas koduvägivalla kujundamisel. Uuringus leiti, et on läbi viidud vähe uuringuid, kus uuritakse, kas perevägivalla kontekstis on enesetapu uudiseid. Raamanalüüsi kasutades võrreldi käesolevas uurimuses ajaleheartikleid, mis tähistasid 113 enesetapu juhtumit, mis määratlesid enesetappu perevägivallana ja 113 juhtumit, mis ei hõlmanud enesetappu perevägivallana. Järeldused näitasid, et mõlemat rühma esindavad mitmed raamid, sealhulgas varem tundmatu raamistik, mis asetab enesetappu koduvägivalla kontekstis sotsiaalseks probleemiks.³⁶

Suurbritannias uuriti 10 aasta jooksul, milliseid seisukohti võetakse kahes juhtivas ajalehes ohvrite ja toimepanijate kohta, millel on omakorda mõju selle üle, kuidas avalikkus ja poliitikud seda probleemi tajuvad. Kuigi ühes ajalehes võtsid ajakirjanikud naisi aitava seisukoha, siis teises ajalehes oli kalduvus süüdistada ohvrit ja seksuaalset vägivalda.

---

³⁴ M. Võsumets. Päevaintervjuu Ossinovski: infotükkide pealt tõmmatakse end hüsteeriliselt käima. Tallinn 2018. –https://arvamus.postimees.ee/4465755/paevaintervjuu-ossinovski-infotukkide-pealt-tommatakse-end-husteeriliselt-kaima?_ga=2.3735664.130745831.1523254262-1954852005.1504589541 (07.04.2018)

³⁵ L. Kirkland Gillespie, T. N Richards, E. M. Givens, M. Dwayne Smith. Framing Deadly Domestic Violence: Why the Media's Spin Matters in Newspaper Coverage of Femicide. USA: 2013. – <http://journals.sagepub.com.ezproxy.utlib.ut.ee/doi/pdf/10.1177/1077801213476457> (07.04.2018)

³⁶ Vt viide nr 35.

See uuring pakkus analüüsi selle kohta, kuidas perevägivalda ohvriks langenud naisi ja toimepanijaid esitatakse kahe juhtiva Suurbritannia ajalehe kaudu. Analüüsi tulemused olid kooskõlas Ameerika Ühendriikide uuringutes valitsevate suundumustega, mis käsitlevad ohvri süüdistamist, ning uute arusaamade levikut perevägivalda kohta, mis on konkreetsem Ameerika kontekstis. Ajakirjanduses võib narratiivne esitus olla veelgi silmatorkavam Suurbritannias, kus trükitud ajakirjandusele ei kohaldata erapooletuse nõudeid.³⁷

Itaalias tehtud uuringust selgus, et uus nägemus koduvägivalda küsimustes on nüüd võimalik: neil oli 46 artiklit 2002. aastal ja 304 artiklit 2012. aastal. Võib-olla on see võimalik tänu internetile ja ajalehe võrguversioonile, mida saab uuendada kogu päeva. Tundub, et viimastel aastatel on meedia perevägivalda teema suhtes tundlikumad olnud ka seetõttu, et võib-olla saavad naised nõ tulla välja oma keerulisest seisukorrast kohalike teenuste toetusega. Suurem arv artikleid on ilmunud kohalikes lehtedes, mitte siseriiklikus. Andmed kinnitasid 2012. aastal ilmunud artiklite arvu suurenemist: 2002. aastal 3%-st 2012. aastal 29%-le: on võimalik kindlaks teha, et see on olnud tänu karistusseaduse kehtestamisele, kuid ka seetõttu, et mingil moel võib perevägivalda käsitleda väga uue sõnana. Siiski näitasid tulemused, et fookus on pigem perevägivalda sekkumisele kui ennetamisele. Uuriija tahab juhtida tähelepanu sellele, et õigel teabel on ajalehtedes suur tähtsus, mis aitab vältida arusaamatusi lugejas nähtuse olulisuse kohta. Inimesed ja vaatenurgad, mis on kaasatud ajalehtedesse peetakse usaldusväärsemaks kui need, mis on välja jäetud. Ning tulevikus on vaja võidelda vaikimisega mis on perevägivalda puhul tavaline, et võimaldada väljapääsu naistele, kes iga päev üksindust kannatasid. Uurijad usuvad, et ajalehed võivad olla „kohaks”, kus õige teabe esitamine võib aidata leida naisel julgust ning tugevust sellisest suhtest välja astuda.³⁸

Meedias on lähisuhtevägivalda teemat viimastel aastatel üha rohkem käsitletud ning töö autori arvates on meediasuhtluses märgatud perevägivalda tõsidust meie ühiskonnas. Meediakajastus võib olla loomulikult väga erinev, kuid meedial on tänapäeva ühiskonnas väga suur mõju ning vägivallateemade oskuslik käsitlemine aitab kahtlemata kaasa kujundamiseks ühiskonnas vägivalda taunivat hoiakut. Seega on meedial piisavalt võimu kujundada ühiskonna arvamust.

---

³⁷ M. Lloyd, S. Ramon. U.K. Newspaper Representations of Intimate Partner Domestic Violence. UK: University of Hertfordshire, Hertfordshire 2017.- <http://journals.sagepub.com.ezproxy.utlib.ut.ee/doi/10.1177/1077801216634468> (22.04.2018)

³⁸ L. Rolle, S. Abba, R. Fazzion, E. Gerino, E. Marino, P. Brustia. Intimate Partner Violence in media representation: a comparison between two Italian newspapers. Italy: Department of Psychology, University of Torino 2014, lk 73. - https://iris.unito.it/retrieve/handle/2318/151077/26436/2014_JESP_Intimate_Partner_Violence_in_media_representation_a_comparison_between_two_Italian_newspapers.pdf (07.04.2018)

Sellest tulenevalt seab töö autor magistritöö eesmärgiks anda ülevaade perevägivaldaprobleemist Eestis ja analüüsida selle käsitlusi meedias *online*-ajalehtede näitel, millest lähtudes on võimalik selgitada välja, kuidas ajakirjanikud tõstavad perevägivaldaprobleemi avalikkuse tähelepanu alla ning kuidas on meedia probleemi raamistatud.

2 Perevägivalda probleem Eestis

2.1 Perevägivald kui Eesti ühiskondlik probleem

Üha rohkem on hakatud tähelepanu pöörama asjaolule, et kahjuks on meie ühiskonnas perevägivalda tase ohtlikult kõrge ning senised lahendused perevägivalda lahendamiseks või tõkestamiseks pole olnud piisavad. Seda probleemi meie ühiskonnas soodustab salliv suhtumine perevägivalda kui ka patriarhaalsed hoiakud. Märkimata ei tasu jätta ka suurt alkoholilembust.

Perevägivalda leviku vähendamiseks on väga oluline ühiskonna suhtumine sellesse probleemi. 90 protsenti Eesti elanikest küll taunib vägivalda kasutamist suhtes, kuid kümne protsendi hinnangul on see mõnikord paratamatu. Salliv mõtlemisviis on pigem ohvrite süüdistamises. Enam kui pooled (54%) Eesti elanikest peavad ohvrit perevägivaldas osaliselt süüdlaseks. Selline arusaam õigustab mehe vägivaldset käitumist ja paneb kogu vastutuse ohvrile. Euroopas tehtud uuringud on tõestanud, et vägivalda põhjuseid ei tule otsida ohvri käitumisest, vaid ühiskonnas valitsevatest hoiakutest ja arusaamadest. Kui meie ühiskonnas on arusaam, mille kohaselt naine võib vägivaldas ise süüdi olla, siis takistab see õiguskaitseorganite tööd ning naine ei julge ohvriks langedes ebakindluse ja süüdistamise kartuse tõttu õiguskaitseorganit poole pöörduda.³⁹

Ka avalikule sektorile määratletud kriminaalpoliitika arengusuundades aastani 2018 on rõhutatud perevägivaldaprobleemi olulisust ning selle vastu võitlemise vajadust. Ühiskonnas on vajalik kujundada selle kuriteo vastu negatiivne hoiak.⁴⁰

Autori arvates perevägivald ei saa ja ei tohi jääda lõpmatuseni koduseinte vahele. Vägivallatsejad peab võtma vastutusele ning ohvrit tuleb julgustada rääkima. Et ohver hakkaks rääkima tuleb ka ühiskonda suunata perevägivalda mittesallivale mõtteviisile. Kuna me elame demokraatlikus ühiskonnas, kus kõik on võrdsed ning igapäev on õigus vabadusele, siis Vabaks riigiks olemine tähendab ka hirmust vaba olemist. Sest just hirm on see mida ohver tänasel

---

³⁹ Vt viide nr 16, lk 157.

⁴⁰ Kriminaalpoliitika arengusuunad aastani 2018. Tallinn: Riigikogu 09.06.2010 otsus 757 OE I, lk 3 p 23. – https://www.just.ee/sites/www.just.ee/files/elfinder/article_files/kriminaalpoliitika_arengusuunad_aastani_2018.pdf (07.04.2018)

päeval kõige rohkem tunneb. Ohver kardab, et vägivaldne mees tuleb koju tagasi ning jätkab oma vägivaldset käitumist, samuti kardab ohver oma lapse pärast.

Eestis on perevägivalda ennetamiseks kui ka tagajärgedega tegelemiseks loodud 17 naiste tugikeskust, üks tugitelefoni ja ohvriabi pakuvad 25 spetsialisti üle eesti. Kuid seda kõike on liiga vähe, et tulla toime probleemiga üleriigiliselt. Me vajaksime vähemalt 10-15 spetsialisti, kes alustaksid ohvri abistamist koheselt kui ohver abi saamiseks pöördumise teeb.

Suurbritannia kasutas alates 2005. aastast sama süsteemi mida kasutab Eesti. See süsteem näeb ette, et ohver, kelleks on tavaliselt naisterahvas viiakse varjupaika ja siis mõne aja pärast viiakse ta tagasi keskkonda kus toimus vägivald. Selle tulemusena võib naine tunda, et teda karistatakse ehk ta pannakse nõrgemasse positsiooni. Nüüd rakendatakse Suurbritannias uut süsteemi, mis näeb ette hoopiski vägivallatseja kodust ära viimise. See annab signaali pigem vägivallatsejale, et ta on teinud midagi valesti ning teda on võimalik hoida tavaliselt 24 tundi kinnipidamisasutuses, et oleks võimalik ohvriga tegeleda.

Ka Eesti proovib sellist süsteemi rakendada. Alates 2017. aasta lõpust alustati Pärnus juhtprojekti, mille käigus viiakse ohu korral vägivallatseja ajutiselt kodust ära. Hetkel ei ole võimalik anda tagasisidet, kuidas antud projekt perevägivalda vähendab.

Kui varasemalt perevägivalda Eestis seaduses eraldi välja ei toodud, siis alates 2015. aastast täiendati karistusseadustiku kehalist väärkohtlemist puudutavat paragrahvi eraldi sättega, mis puudutab lähi- või sõltuvussuhet. KarS § 121 sätestab, et teise inimese tervise kahjustamise eest, samuti valu tekitava kehalise väärkohtlemise eest, karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega. Sama teo eest kui see on toime pandud lähi- või sõltuvussuhtes (lg 2 p 2), karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase karistusega.⁴¹

Lisaks nimetatud sättele kasutatakse vägivallatsejate vastutusele võtmiseks ka kõiki teisi karistusseadustiku paragrahve, kus koosseisuliseks tunnuseks on vägivald. Kriminaalkorras on karistatav ähvardamine tapmisega, tervisekahjustuse tekitamisega või olulises ulatuses vara rikkumisega või hävitamisega, kui on alus karta ähvarduse täideviimist; teise inimese tervise kahjustamine, samuti löömine, peksmine või valu tekitanud muu kehaline väärkohtlemine ja järjepidevat või suurt valu põhjustanud kehaline väärkohtlemine.⁴²

---

⁴¹ Karistusseadustik RT I 2001, 61, 364 ... RT I, 30.12.2017, 29. - <https://www.riigiteataja.ee/akt/117122015009?leiaKehtiv> (08.04.2018)

⁴² Vt viide nr 16, lk 159.

Samuti kasutatakse meie õigussüsteemis ohvri ja vägivalatseja suhete parandamiseks lepitusmenetlust. Lepitamise puhul on peamiseks eesmärgiks hoida peret koos, kus vägivalatsemine toimus. Lepitamine saab toimuda vaid sellisel juhul kui mõlemad osapooled on sellega nõus. Lepitusmenetluse üle on käinud aga üsna terav diskussioon, nimelt kas antud taastava õiguse meede on perevägivala juhtumite puhul õige lahendus.

Päris ühtset seisukohta lepitusmenetluse rakendamise sobivuse kohta ei ole. Töö autor on arvamisel, et lepitusmenetlust ei tohiks ära keelata, küll on vajalik arvestada ka kultuuriliste eripäradega, õigussüsteemiga ja õiguspoliitiliste otsustega. Autori arvates peaks perevägivala juhtumite puhul säilima võimalus kasutada taastava õiguse meetmeid, kuid sellisel juhul tuleks kaaluda kas peaks lepitusse olema kohustus kaasata ka spetsialiste, kelleks võiksid olla ohvriabitöötajad, psühholoogid ja pereterapeutid, kes ka omalt poolt annaksid hinnangu, kas konkreetne juhtum on sobiv, kas selle konkreetse juhtumi tunnused võimaldavad eeldada, et kasutataval meetmel on tõepoolest oodatav tulemus ja kas osapooled, eriti kannatanu, mõistavad millega nad nõustuvad. Arvestades, et perevägivald on sotsiaalne probleem ja iga juhtum on erinev, ei ole võimalik vältida, et mitte ükski Eestis läbi viidav lepitusmenetlus ei nurju või ei ebaõnnestu.

Tõstatatud on küsimus, kas Eesti vajaks vägivala vastu võitlemiseks eraldi perevägivala seadust. Kui praegu tegeletakse pigem tagajärgedega, siis oleks aeg hakata tegelema rohkem ennetusega, et toimuksid muudatused.

Neis riikides, kus on võetud kasutusele eraldi perevägivala seadused, on seadus aidanud kaasa õigusalasele mõtlemisele ja õiguskultuuri parandamisele. Antud seaduse kasutamine annab tervele ühiskonnale teate, et perevägivald on väga tõsine kuritegu ning selle eest on ettenähtud kindlad sanktsioonid. Näiteks on Leedus oluliselt vähenenud lähisuhtepinnalt toimunud tapmistest arv, suurenenud on lähisuhtevägivaldast teavitamised.⁴³

Hästitoimiv õigussüsteem, milles naistevastase vägivala suhtes kohaldatakse asjakohaseid sanktsioone, võib aidata ennetada tulevasi kuritarvitusi ja on ennetusmeetmete oluliseks osaks. Hiljutine analüüs näitab, et koduvägivalda seadustega riikides elavate naiste seas on 7% madalam tõenäosus vägivalda kogeda, võrreldes naistega, kes elavad riikides, kus selliseid seadusi ei ole. Analüüs näitas samuti, et igal täiendaval aastal, mil riik oli kehtestanud sellised

---

⁴³ Vt viide nr 16, lk 159.

õigusaktid, on seostatud sellega, et see vähendas koduvägivalla levikut umbes 2%.⁴⁴ Kuid ainuüksi seadusest ei piisa perevägivalla leviku peatamiseks.

Töö autor on seisukohal, et eraldi seadus aitab perevägivalla levikut pidurdada. Seadus looks kindla seisukoha ühiskonnas, et igasugune peresisene vägivald on taunitav. Praegusel hetkel kui isegi vägivallatseja saab karistada, siis naaseb ta ikkagi tagasi koju kus on ees ootamas teda see sama ohver ning suure tõenäosusega kordub tegu taas.

Ka I. Pettai on oma intervjuus ajalehele Pealinn⁴⁵ öelnud, et naiste ja laste turvakodusse saatmine ei ole lahendus, kuna naine peab hiljem minema ikka tagasi oma vägivallatsejast kaasa juurde. Iga viies eesti naine kannatab perevägivalla all, ei kuulu Eesti ometigi riikide hulka kus kehtib perevägivalla seadus. Ka Pettai leiab, et lepitusmenetlus ei ole lahendus. I. Pettai arvates on aegunud lahendus, et ohvrid saadetakse turvakodusse.

Istanbuli konventsiooniga ühinedes võttis Eesti endale kohustuse võtta kindel seisukoht vägivallatseja ja ohvri suhtes ning tegutseda eelisjärjekorras ohvri abistamise ja toetamisega.

See nõuab riigilt mitmete ressursside loomist ja koondamist nimetatud eesmärgi täitmiseks. Eksperdi hinnangute kohaselt pakub ohvrile kõige enam turvalisust lähenemiskeelu kehtestamine kui ohvri turvakodusse paigutamine. Ohvri ja vägivallatseja teineteisest distantseerimine eeldab aga võimalust pakkuda ohvrile turvalisem elukoht turvakodus või sotsiaalmajas, mis tänapäeval on Eestis praktiliselt olematu. Ka vägivallatseja suunamine kohustuslikesse programmidesse nagu näiteks viharavile nõuab vajalike institutsioonide võrgustiku väljatöötamist ja rahastamist. Samas tuleb korrektsiooniprogrammi vaadelda kui sanktsiooni ja parandavat meetet, mitte aga kui kaitset ohvrile.

Sama tähtis kui on eelnimetatud riigi kohustused, on riigi kohustuseks muuta ka suhtumist ohvrisse: kui perevägivalla ohvrit nähakse jätkuvalt ühtlasi perevägivalla süüdlasena, siis ei ole Istanbuli konventsiooni täitmine samuti võimalik. Seda põhjusel, et ei suudeta tuvastada, kes vajab peretulis kaitset. Muuta ühiskonna suhtumist perevägivalla ohvrisse ja vägivallatsejasse võib stereotüüpide tõttu võtta kaua aega.

---

⁴⁴ J. Klugman, L. Hanmer, S. Twigg, T. Hasan, J. McCleary-Sillis, J. Santamaria. Voice and Agency: Empowering Women and Girls for Shared Prosperity. Washington, DC: World Bank Group 2014, lk 86. – <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/19036> (09.04.2018)

⁴⁵ R. Jõerand. I. Pettai: 10 aastaga pole midagi muutunud, naised peavad peksja juurde tagasi minema. Tallinn: Ajaleht Pealinn 30. Märts 2016. - <http://www.pealinn.ee/newset/iris-pettai-10-aastaga-pole-midagi-muutunud-naised-peavad-peksja-n165695> (09.04.2018)

Ühiskonna suhtumine mõjutab üpriski palju ohvrit, kui ohver tunneb, et ühiskonnas on levinud vägivallatsejat kaitsev arvamus, siis ei ole tal julgust enda kaitseks midagi ette võtta, sest nad ei ole kindlad, et neid ei mõisteta hukka. Ka on probleemiks riigi suhtumine perevägivalla pooltesse. Siin tuleb veel kord rõhutada asjaolu, et perevägivalla ennetusmeetmed, sh viharavi, ei asenda efektiivset seadust, vaid ainult täiendavad seda. Tuleb tõdeda ka seda, et riik üksi ei suuda perevägivalla probleemi lahendada. Riik ei saa inimestevahelisi suhteid parandada. Inimesed peavad tulema riigile appi ning sellel teemal rohkem debatte korraldama, et vägivalla suhtes positiivne hoiak saaks selge negatiivse vastuse.

Perevägivald ei ole probleem, millega peaks tegelema ainult siis, kui kasvab perevägivalla kuritegude arv statistiliselt. Tegemist on sõlmküsimumusega, mille lahendamine hõlmab eri organisatsioonide koostööd. Koostöö on koostoimimine, arvestades teineteise huve ja eesmärke. Tuleb mõnda, et koostöö riiklike organisatsioonidega on mõnevõrra raskendatud, sest nende pädevus on piiratud. Samuti on tagajärgedega tegelemine riigile üsnagi kulukas. Riigil kulub perevägivallale 116,5 miljonit eurot aastas, aga arvatakse, et see summa võib olla isegi kahekordne.

2015. aastal ilmusid uuringu „Perevägivald Eestis juristi pilgu läbi” ekspertküsitluse tulemused. Uuringu eesmärgiks oli käsitleda juristide valmisolekut ja suutlikkust perevägivalda ennetada, tõkestada ning teha koostööd teiste institutsioonidega. Uuringus osales 203 juristi ja politseiuurijat. Küsitlusest selgus, et naistevastast vägivalda peavad politseiuurijad ja juristid tõsiseks probleemiks kõigi vägivalla liikide lõikes. Enamik vastajatest süüdistab toimunud vägivallas ka ohvrit ennast ja näeb põhjuseid ohvri käitumises. Naiste puhul sai kõige enam toetust arusaam mõtlematult käituvatest naistest, kes otsekui oma hoolimatusest ja rumalusest meelitavad vägivalda ligi. Meeste puhul aga oskamatus kontrollida oma agressiivsust ning liigset kontrollivajadust. Siiski kalduvad mõnevõrra rohkem juristid ja politseiuurijad süüdistama mehi kui naisi. Ohvri abistamiseks oleks enamus küstitletavate arvates vaja vägivallatsejale määrata viharavi ning kehtestada lähenemiskeeld. Sellest uurimusest järeldus siiski, et kõige vähem usutakse esmase lahendusena välja pakutud lepitamise nõustaja juures. Valdav osa vastajatest leidis, et riik ei suuda tegeleda ennetusega ning rakseid vägivaldajuhtumeid ära hoida. Märgitakse, et riigil puudub piisav kontroll vägivallatsejate ning vägivaldsetes peredes toimuva üle. Väga tihti ei jõua perevägivalla juhtumid kohtusse ega ka süüdimõistva otsuseni. Selle põhjuseks peetakse enamasti ohvri loobumist oma esialgselt antud ütlustest.

Vastajad arvasid, et peamisi põhjuseid miks ohver loobub on see, et ta on ümber mõelnud. Selle taga võib olla usaldamatus ning kindlustunde puudumine õiguskaitseorganite töös. Väga sageli on naistel hirm selle ees, et kui ta pöördub kohtusse, kes siis pakub talle kaitset. Eestis puuduvad spetsiaalselt perevägivaldajuhtumite käsitlemiseks ettevalmistuse saanud spetsialistid, kes pakuksid ohvrile tuge seni kuni kohus juhtumit menetleb. Samuti ei ole riigil suutlikkust tagada nendele ohvritele materiaalseid tingimusi, kui nad oma vägivaldsest elukaaslasest eralduvad.⁴⁶

Uuringust selgub, et meie juristid ja politseiuurijad on õigusregulatsiooni suhtumisel pigem konservatiivid, kes usuvad, et õige on säilitada perekond osapoolte lepitamise, viharavi või psühholoogilise abi näol. Nad on rahul praeguse riigi suutlikkusega ja õigussüsteemiga ning nad ei poolda muudatusi. Enamus neist arvab, et perevägivalda seadus ei muuda arvatavasti juhtumitega tegelemist tõhusamaks.

Autori arvates on selline suhtumine vananenud ning me vajaksime pigem uudsust. Ühiskonnas on vaja arendada uut süsteemi, kus süüdistatakse ikkagi pigem vägivallatsejat kui ohvrit ning tahetakse, et vägivallatseja vastutab oma tehtud teo eest. Kui praegu puudub meil ka koostöö erinevate organisatsioonidega, siis on just ohvri abistamiseks vaja tihedat võrgustikku erinevate asutuste vahel. Aga juba oluliseks sammuks on perevägivalda kui tõsise sotsiaalse probleemi tunnistamine juristide poolt.

Vägivalda ennetamisel tuleks lähtuda ka ohvri vajadustest. Ülevaadet mida vajavad ohvrid enda abistamiseks ei ole me uurinud. Selle ülevaate tulemusena oleks riigil võimalik organiseerida ohvritele ehk parem abi millest oleks ka kasu.

Kui me tahame, et meie tuleviku ühiskond oleks perevägivalda tauniv, siis tuleb perevägivalda ennetamist alustada lastest. Lastele tuleb õpetada, et vägivald ei ole normaalne nähtus. Lasteaedades ning koolides tuleks viia läbi pereõpetus, kus lastele õpetatakse soolist võrdsust. Samuti nähakse vägivaldset käitumist sotsiaalselt õpituna. Sotsiaalse õppimise teooria kohaselt ei sünni inimesed kalduvusega käituda vägivaldselt, vaid nad õpivad vägivaldseid käitumismustreid elukogemuste ja ümbritseva keskkonna kaudu. Lapsed õpivad rolle ja suhtlemismustreid ühiskonna poolt aktsepteeritud ja/või vanemate käitumist jälgendades. Millega omandavad nad ka tülide lahendamise ja vägivalda kasutamise viise ja põhimõtteid.

---

⁴⁶ I. Pettai. Perevägivald Eestis juristi pilgu läbi, lühikokkuvõtte ekspertküsitluste tulemustest. Tallinn: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2015. – https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/eesmargid_ja_tegevused/Norra_toetused/Koduse_ja_soopohise_vagivalda_vahendamise_programm/tulemused-juristide_kusitus_draft.pdf (09.04.2018)

See, kas lapseas vägivalda pealtnäinud ja/või ise kogenud inimene oma paarisuhtes vägivalda kasutab, sõltub reaktsioonist tema esimestele vägivallantsidentidele eakaaslastega või kohtamas käies. Kui inimene näeb, et agressiivne käitumine toob kaasa soovitud tulemuse ilma negatiivse tagasisideta, muutub vägivald tema jaoks aktsepteeritud viisiks nii probleemide lahendamisel kui ka soovide ja tahtmiste saamisel. Lapseas vägivalda kogenud inimene ei pruugi olla agressiivne mitte ainult oma partneri suhtes, vaid ka enda laste suhtes, kasutades sealhulgas liiga rangeid ja kehalist karistamist pooldavaid kasvatusmeetodeid.⁴⁷

---

⁴⁷ Kriminaalpoliitika. Perevägivalda teoreetilised käsitlused. Tallinn. – <http://www.kriminaalpoliitika.ee/et/perevagivald/perevagivalda-teoreetilised-kasitlused> (09.04.2018)

2.2 Perevägivalla uurimise lühiajalugu Eestis

Perevägivallale kus on peamisteks ohvriteks on naised, hakati maailmas tähelepanu pöörama alles 20. sajandi 60ndatel aastatel.⁴⁸

Eestis on perevägivallaga tegeletud juba 17 aastat. Esimene perevägivallale keskendunud uuring viidi Eestis läbi 2001. aastal, mille korraldas Eesti Avatud Ühiskonna Instituut Sotsiaalministeeriumi tellimusel. Käesolevas peatükis annan lühikese ülevaate uurimuste tulemustest.

2001. aastal korraldatud uuring kaardistas isikuvastase vägivalla Eestis nii naiste kui meeste suhtes. Uuringu põhieesmärk oli selgitada, miks vaid iga kümnes ohver pöördub politsei poole abi saamiseks ja millised on elanikkonna ootused politsei tegevuse suhtes vägivaldajuhtumite korral. Uuring hõlmas nii elanikkonna küsitlust kui ka kvalitatiivseid intervjuusid vägivallaga kokkupuutunud inimeste ning ekspertidega. Kvantitatiivne uuring näitas, et iga viies naine oli uuringule eelnenud aasta jooksul kannatanud füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalla all.⁴⁹

2003. aastal viidi I. Pettai ja I. Proosi poolt läbi uuring „Vägivald ja naiste tervis“. Projekti läbiviimiseks tehti kaks uuringut. Uuringute eesmärk oli kaardistada meditsiinisüsteemi valmisolekut vägivalla ohvrite abistamiseks, samuti pidi uuring andma ülevaate Eestis toimepandava vägivalla tagajärgedest naiste tervislikule seisundile. Uuringu käigus küsitleti elanikkonda kui ka meedikuid. Kvantitatiivsest uuringust ilmnes, et kõigist naistest oli aasta jooksul vägivalda kogunud viiendik, mis kordas 2001. aastal läbiviidud uuringu tulemusi. See, et ohvrid pidasid iga kuuendat vägivalla tagajärjel saadud vigastust raskeks või koguni eluohtlikuks, kinnitas perevägivalla kui vägivaldaliigi tõsidust. Vaatamata vigastuste raskusastmele sai arstiabi vaid kolmandik ohvritest. Arstiabi saanud naistest pöördus ise arsti poole üksnes 2/3. Lisaks esinesid paljudel ohvritel vägivalla tagajärjel pikaajalised tervisehäired või stress ja pidev pingeseisund.

---

⁴⁸ Vt viide nr 16, lk 156.

⁴⁹ A-A. Allaste, V. Võõbus, Vägivald lähisuhtes: selle põhjused ja võimalikud lahendused. Tallin: Sotsiaalministeerium 2008, lk 15. – https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Sotsiaalvaldkond/allaste_vagivald_lahisuhtes_biin_retsensioon_1_.pdf (10.04.2018)

Uuringust ilmnes, et kõige enam ohustas vägivald 21-30 aasta vanuseid vabaabielus naisi, kelle korral 2/3 vägivallajuhtumitest pandi toime kodus abikaasa või elukaaslase poolt.⁵⁰

Lähisuhtevägivalla põhjuseid ja võimalikke lahendusi on uurinud 2008. aastal A-A. Allaste ja V. Võõbus ning koostanud ka raporti. Uuringu eemärgiks oli keskenduda nende inimeste vaatenurgale, kes möönavad oma vägivaldsust lähisuhetes ning avada teemat antud perspektiivist. Intervjueeritavad mõtestasid vägivalda valdavalt kui oma tahte pealesurumist vahendeid valimata, mille põhjuseks võib olla pahatahtlik soov teist poolt allutada, kuid ka lihtsalt oskamatus end teisiti väljendada. Lähisuhtevägivalda käsitleti kui kahepoolset akti – üldiselt ei usutud, et ohvrit ja ründajat oleks võimalik selgelt eristada, ning veelgi enam kritiseeriti vaatenurka, mille kohaselt vägivallatseteks on alati mehed ning ohvriteks naised. Samal seisukohal olid nii eksperdid, kuigi oma töö kaudu puutusid nad kokku valdavalt vaid vägivaldse mehega, nägid nad vastutust ka naisel, ning eriti mõlemast soost intervjueeritud. Viimaste puhul ei tohi muidugi unustada, et valimisse sattumise kriteeriumiks oli enese vägivaldsuse tunnistamine – inimesed, kes end vägivaldseks tunnistavad, ei näe reeglina süüd ainult endal. Intervjueeritavad, kelle jaoks oli perevägivald tavaline elu osa, olid ise lapsepõlves perevägivallaga kokku puutunud. Nii ekspertide kui ka intervjueeritavate endi hinnangul mängivad lapsepõlvemõjutused edaspidise elu kujunemisel otsustava tähtsusega rolli.⁵¹

M. Paats on käsitlenud Eesti Statistika kvartalikirjas lähisuhtevägivalla müüte ja tegelikkust. M. Paats on oma kokkuvõttes öelnud, et antud probleem on Eestis üsna levinud ning olukorra lahendamiseks on vaja esmalt probleemi erapooletult tunnistada. Et vägivaldsed inimesed muutuksid, peab ühiskond mõistma, kuidas vägivald toimib ja kust see pärit on. Vägivallast vabanemiseks on vaja pöörata tähelepanu probleemi juurtele. Seega on oluline tegeleda paarisuhtevägivalla analüüsimisega ning ka tulemustest erapooletult rääkida.⁵²

---

⁵⁰ I. Pettai, I. Proos. Vägivald ja naiste tervis, Sotsioloogilise uuringu materjaid. Tallinn: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2003. – https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/eesmargid_ja_tegevused/Sooline_vordoiguslikkus/Perevagivald/vaegivald_ja_naiste_tervis.pdf (09.04.2018)

⁵¹ Vt viide nr 48.

⁵² M. Paats. Vägivald paarisuhtes-müüdid ja tegelikkus. Tallinn: Eesti Statistika Kvartalikirj 2010; 3, lk 82. – http://www.naisteabi.ee/failid/Vagivald_paarisuhtes_-_myydid_ja_tegelikkus.pdf (09.04.2018)

2015. aastal viidi läbi üle-eestiline uuring pere- ja naistevastase vägivalda ja ohvrite tervisest. Uuringu eesmärgiks oli lahti mõtestada pere- ja naistevastase vägivalda ilminguid Eestis.

Tulemustest selgus, et võrreldes 2001. aastaga on aasta jooksul vägivalda kogenud naiste ja meeste arv oluliselt madalam. Kui veel 15 aastat tagasi koges iga viies naine aasta jooksul vägivalda, siis 2015. aastal 12%, langus on olnud ca 1,8 korda. Meeste puhul on vägivalda kogenute osakaal langenud üle kahe korra, 16%-lt 7%-ni. Vägivallajuhtumid on muutunud sagedasemaks. Ohvrite osakaalu vähenemine ei tähenda juhtumite arvu vähenemist. Oluliselt tihedamaks on muutunud vaimse kui ka füüsilise vägivalda juhtumid võrreldes 15 aastat tagasi olnuga. Naiste puhul on vaimse vägivalda juhtumite sagedus kasvanud 3,2 korda ja meeste puhul 3,7 korda. Naiste vastu suunatud füüsilise vägivalda kasv on rekordiliselt kõrge, juhtumite arv on kasvanud pea kuus korda ja meeste puhul 1,6 korda. Naistevastase seksuaalvägivalda puhul võib seevastu täheldada juhtumite sageduse märgatavat langust, 2,4 korda.⁵³

Mitmed uuringud on kinnitanud kui ka pööranud tähelepanu asjaolule, et ühiskond ei julge perevägivalda teemal rääkida ning ühiskond ei pea perevägivalda probleemi oluliseks. Ollakse seisukohal, et perevägivald on peresisene asi, mistõttu ei oska inimesed vägivalda märgata ning pigem suhtuvad probleemi kui normaalsesse nähtusesse. Kui soovime, et ühiskonnas hakataks märkama, siis on vajalik, et antud teema oleks pidevalt aktuaalne.

Ka president märkis oma 2017. aastal Eesti Vabariigi sünnipäeval peetud kõnes, et vägivallaga võitlemiseks on kahtlemata vaja investeringuid, selleks et luua võimalused eelkõige kannatanute abistamiseks, kuid edendada tuleb ka märkamiskultuuri, alustades esimesena iseendast. Need, kes ei suuda tunnistada, et lähisuhtevägivald on probleem, ei märka neid juhtumeid enda ümber. Need, kes teevad sel teemal nalja või naeravad kaasa, ei saa lähisuhtevägivalda tõsiselt võtta. Need, kes panevad vastutuskooorma ohvri õlgadele, öeldes, et miks ta siis kannatab ja ära ei lähe, ei tunnista, et vastutab ikka teo toimepanija. Samal viisil võiksime küsida, miks vägivallatseja ära ei lähe, kui tema olukord on nii keeruline, et peab selle vägivallaga lahendama.⁵⁴

---

⁵³ I. Pettai, I. Proos, V-I. Laidmäe. Pere- ja naistevastane vägivald ja ohvrite tervis. Tallinn: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2016, lk 5. – https://www.researchgate.net/publication/309321537_Pere-ja_naistevastane_vagivald_ja_ohvrite_tervis (09.04.2018)

⁵⁴ President K. Kaljulaid. Eesti Vabariigi iseseisvuspäeva aktusel peetud kõne. Tallinn: 24.02.2017. – <https://www.president.ee/et/ametitegevus/koned/13080-2017-02-24-15-30-19/index.html> (10.04.2018)

2018. aastal Eesti Vabariigi aastapäeval peetud kõnes märkis president K. Kaljulaid, et Eestis kasvas mullu koduvägivallajuhtumite registreerimine. See näitab seda, et vaikimise müür on madalamaks lõhutud. Kui ohver saab vabalt rääkida, saab riik pakkuda abi, säilitada inimese väärikuse ja hoida nõnda ka riigi oma. Samuti märkis, et meil on veel pikk tee minna.⁵⁵

---

⁵⁵ President K. Kaljulaid. Eesti Vabariigi iseseisvuspäeva aktusel peetud kõne. Tartu: 24.02.2018. – <https://www.president.ee/et/ametitegevus/koned/14153-2018-02-24-10-47-40/index.html> (10.04.2018)

3 Töö metoodika

3.1 Kontentanalüüsi meetod

Kontentanalüüsi võib pidada üheks enim kasutatavaks tekstianalüüsi meetodiks. Standardiseeritud kontentanalüüsi abil on võimalik „tõlkida” mistahes eesmärgil loodud tekstid teaduse keelde, kvantitatiivsete näitajate keelde. Nendeks tekstideks võivad olla nii reklaamid, ametlikud dokumendid, meedia- või õppemeediatekstitid.⁵⁶

Bernard Berelson, kes oli kontentanalüüsi üks loojaid ja kasutajaid, määratles kontentanalüüsi kui uurimismeetodit kommunikatsiooni eksplitsiitse sisu objektiivseks, süstemaatiliseks ja kvantitatiivseks kirjeldamiseks.⁵⁷

Kvantitatiivne kontentanalüüs kohta saab öelda, et see on kommunikatsiooni sisu süstemaatiline ja kordav uurimine, mille käigus antakse kommunikatsiooni sümbolitele vastavalt kodeerimisjuhendile arvulised väärtused ja analüüsitakse neid väärtusi hõlmavaid suhteid statistiliste meetoditega, et kirjeldada kommunikatsiooni ja teha selle tähenduste või konteksti kohta järeldusi nii tootmise kui ka tarbimise silmas pidades.⁵⁸

Kontentanalüüsile esitatavad peamised nõuded on süstemaatilisus, korratavus ja järelduste tegemine üksnes eksplitsiitse sisu põhjal. Kontentanalüüsile seatud süsteemsuse nõue tähendab ühelt seda, et empiiriline materjal peab olema tõenduspõhine, mille põhjal saab üldistusi teha. Uurija peab olema süsteemne ka operatsiooniprotseduure planeerides (valim, muutujad jne). Süstemaatilisus ja korratavus viitavad usaldusväärsusele, objektiivsusele, selgusele. Kontentanalüüsi tuleb teha nii, et uuringu põhimõtted ja reeglid oleksid teistele uurijatele üheselt arusaadavad ning nad jõuaksid analüüsi korrates sarnastele tulemustele.⁵⁹

---

⁵⁶ V. Kalmus, Standardiseeritud kontentanalüüs. Tartu: Tartu Ülikool 2015. – <http://samm.ut.ee/kontentanalyyys> (11.04.2018)

⁵⁷ K. Krippendorff, Content Analysis: An Introduction to Its Methodology, lk 19, Los Angeles, SAGE Publications.

⁵⁸ D. Riffe, S. Lacy, F.G. Fico, Analyzing media messages: using quantitative content analysis in research, 2005, lk 24-25. – <https://agustinazubair.files.wordpress.com/2015/09/3-analyzing-media-messages-quantitative-content-analysis-in-research-communication-2005-daniel-riffe.pdf> (11.04.2018)

⁵⁹ Vt viide nr 57, lk 25-26 ja 143-153.

3.2 Kontentanalüüsi valim ja kategooriad

Artiklite uurimisperioodil (1. jaanuar 2017 kuni 1. aprill 2018) sobisid valimisse 60 meediaportalide postimees.ee, epl.ee ja delfi.ee, sirp.ee, err.ee, pealinn.ee ja ohtuleht.ee artiklit, mis sisaldasid perevägivalla või lähisuhtevägivalla teemalist arutlust. Uuritava ajavahemik valiti 14 kuud, kuna oli vajalik arvestada andmetöötluse ning tulemuste kirjeldamisele kuluvat aega. Töö autor otsis välja sellel ajaperioodil ilmunud artiklid, mis kajastasid pere- või lähisuhtevägivalda käsitlevaid juhtkirju, arvamusalugusid, pikemaid uudiseid või olemusalugusid ning välistas valimist artiklid, kus oli tegemist väga lühida uudisega või mis ei seostunud nii väga perevägivalla kui probleemiga. Selline välistus on vajalik, et mitte peatuda perevägivallaga nõrgalt seotud artiklitel, mis pole uurimise eesmärki arvestades otstarbekas.

Autor kasutas vaid võrguversioonides ilmunud artikleid, kuna tänapäeval loevad inimesed rohkem võrguväljaandeid kui paberkandjal ajalehti.

Töö autor töötas välja 14 põhikategooriat, et vastata eespool esitatud uurimisküsimustele.

Massimeedia analüüsimiseks kasutatud kategooriad olid:

- Pealkiri;
- Väljaanne;
- Veebiaadress;
- Kõneisik (kes räägivad);
- Kajastamise tasand (kas käsitletakse kogu ühiskonna probleemina või ühe pere probleemina);
- Kes on ohver (kas ohver on mees, naine või laps);
- Kes on vägivallatseja (kas vägivallatseja on mees, naine või mõlemad);
- Loo žanr (juhtkiri, arvamus, uudis, intervjuu, olemusalugu);
- Suhtumine perevägivalda, kas mõistetakse hukka (ei mõisteta, mõistetakse, ei oska öelda);
- Soosereotüüpide esinemine (esineb/ei esine, nt kas räägitakse meeste ja naiste erinevast rollist);
- Naise alavääristamise esinemine (on/ei ole);
- Alavääristavate fotode esinemine (on/ei ole);
- Artikli teema (ülevaade perevägivallast, õiguskaitse, ühiskonna probleem, inimlik lähenemine või informatsioon ja teavitamine).

Kõneisikute all peetakse silmas inimesi, kes artiklis räägivad, keda küsitletakse või intervjuueritakse, aga ka arvamugude autoreid. Perevågivald puudutab nii ohvreid, nende lähedasi, ühiskonda laiemalt (et probleemi tõsidust teadvustada) kui ka neid, keda riik on selle probleemiga eestvedajaks määranud. Et mõista, kuidas on perevågivald meedias konstrueeritud, on väga oluline uurida, kes saavad antud probleemi kajastamisel arvamust avaldada ning kellele sõna andmist välditakse. Näiteks kas sõna saavad ainult institutsioonide esindajad (korralvalve, advokaadid, kohtunikud), avaliku elu tegelased, ajakirjanikud, vabatahtlikud (nt tugikeskuste, varjupaikade töötajad), meditsiinivaldkonna inimesed, ning kas ohvreid, vägivallatsejaid või probleemi eestvedajaid eiratakse.

Artikli žanri on peetud oluliseks raamistusele viitavaks kategooriaks. Töö autor eristab juhtkirju, laiendatud uudiseid, arvamusi, intervjuusid, olemuslugusid ja lugejakirju.

Probleemi kajastamise tasand. Töös on eeldatud, et igas artiklis tõusatus perevågivalda probleem mingilgi määral esile. Üldise moraalse tasandi puhul nähti perevågivalda kui avarat, ühiskonda puudutavat probleemi, mis võis seostuda moraalsusega. Riigi tasand peegeldas riigi vastutust ja vastureaktsiooni probleemile (karistamised, ennetusprogramm, ohvrite toetamiseks riigi abi korraldamine jne). Ühe konkreetse indiviidi tasandi puhul peegeldati ohvri lugu oma läbielamistest.

Ohvri all peab autor silmas seda, et kas artiklis on ohvrina esitatud naist või meest, kas meedia räägib pigem vägivalla ohvrast kui naisest või pööratakse tähelepanu kas sellele, et ohvriks võib olla ka mees.

Konventsiooniga arvestamise puhul peab autor silmas seda, et kas meedias esitatud artiklite puhul on järgitud Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevågivalda ennetamise ja tõkestamise konventsioonis⁶⁰. Kas meedia järgib konventsioonide soovitusi austades naiste vääriskust või esitab lugusid stereotüüpidele osutades.

Teema all peab autor silmas seda, millest artikkel peamiselt räägib ehk mis on loo peamine fookus. See on oluline artikli vaatenurga teada saamiseks. Perevågivalda artikkel võib kajastada perevågivalda kui ühiskonna probleemi laiemalt, konkreetset vägivalla juhtumit, ennetuskampaniate korraldamist ning palju muud.

---

⁶⁰ Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevågivalda ennetamise ja tõkestamise konventsioon, RT II, 26.09.2017, 2. – <https://www.riigiteataja.ee/akt/226092017002> (14.04.2018)

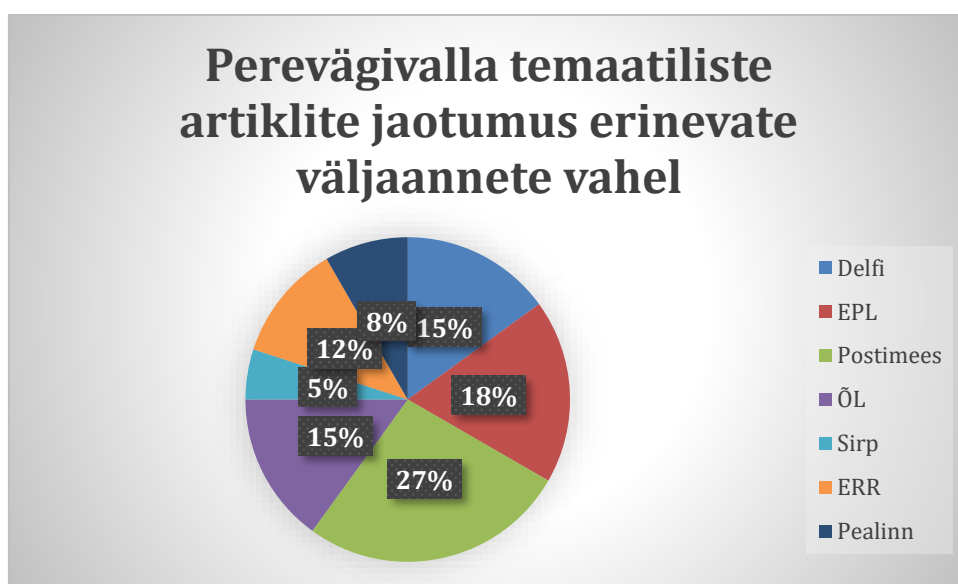
Autorit huvitas eriti, kas on esindatud terve perevägivalla lai spekter või keskendutakse üksnes kindlatele nähtustele ja teistest ei räägita. Soovisin välja selgitada, kas dominantsed teemad hõlmavad pigem kuritegevust ja õiguskaitset või domineerib hoopiski ühiskondlik probleem. Selleks, et teha raamistamist, moodustas töö autor teema kategooriad, mille alusel artiklid liigitati. Samuti luges autor artikleid mitu korda läbi, et oleks võimalik teha eristamist ning jagada kõik gruppidesse.

Massimeedia kategooriate andmed analüüsi ning leiti iseseisvalt. Samuti kasutati andmete salvestamiseks tarkvara. Artiklid loeti läbi ning andmed töödeldi levinud tabelarvutustarkvaraga.

4 Artiklite analüüsi tulemused

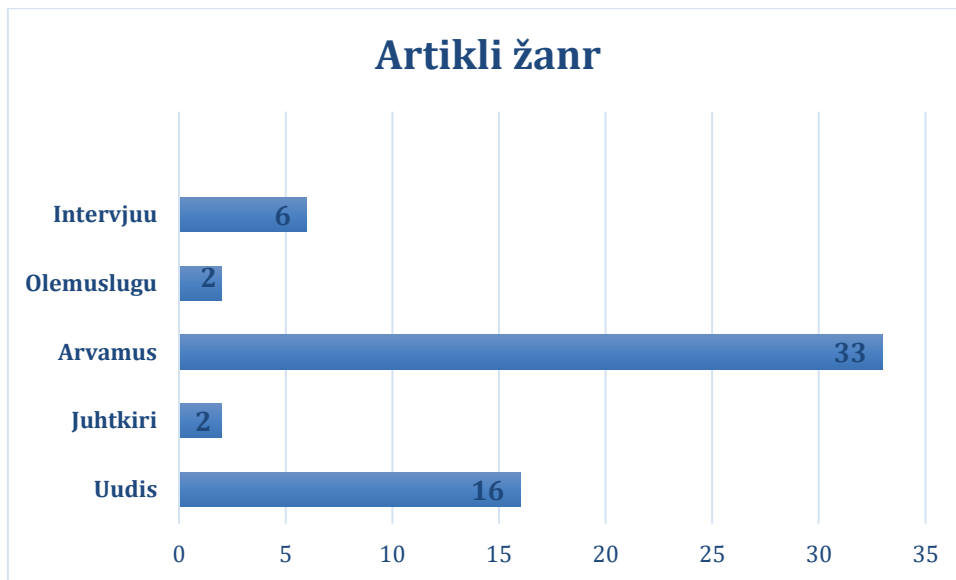
4.1 Analüüsi üldandmed

Töö autor analüüsis kokku 60 artiklit, millest 9 olid Delfi, 16 Postimehe, 11 Eesti Päevalehe, 9 Õhtulehe, 3 Sirbi, 7 ERR ja 5 Pealinna meediaportaalis ilmunud artiklit. Delfi ja Eesti Päevalehe artikleid valides jälgis autor, et artiklid ei korduks. Analüüsi sobisid valitud artiklid, mis olid ilmunud ajavahemikus 1. jaanuar 2017 kuni 1. aprill 2018.

Joonis 1. Analüüsitud artiklite osakaal meediaväljaannete lõikes.

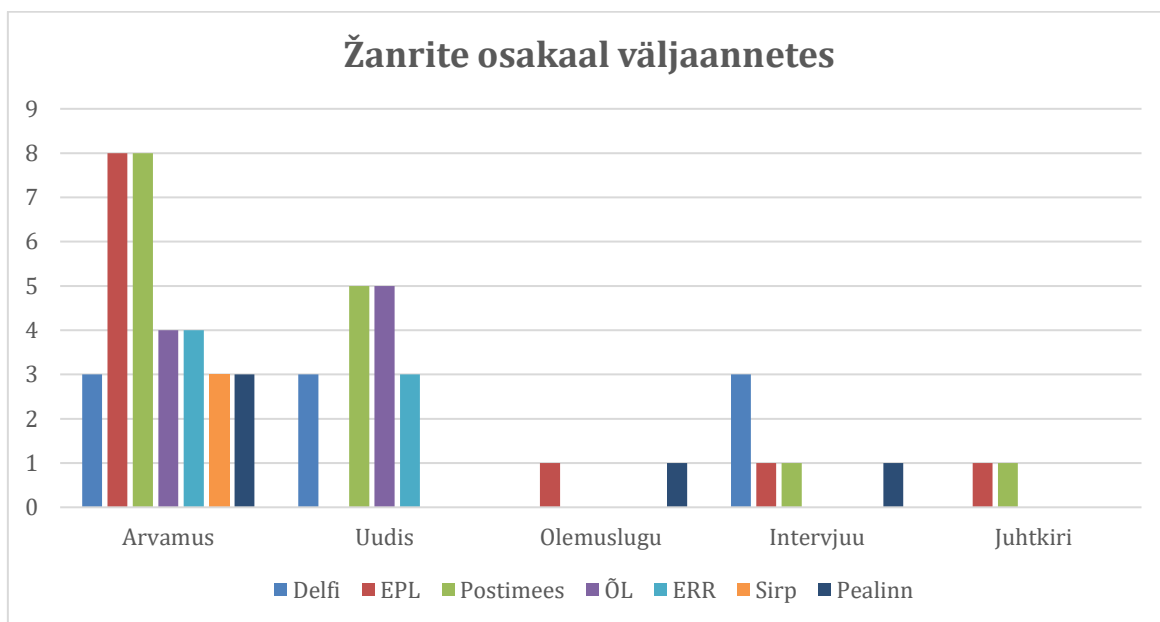
Nagu jooniselt nähtub, siis üpriski ülekaalukalt on perevägivalda kui ka lähisuhtevägivalda temaatilisi artikleid kirjutanud ajaleht Postimees 27%, kõige vähem ilmus artikleid uurimisperioodi jooksul Sirbis ja Pealinnas. Autori arvates on 14 kuu jooksul ilmunud 60 sisukamat artiklit üsna vähe, kui võtta arvesse, et probleem on ühiskonnas üsna suur ning nii mõnestki artiklist selgus, et ühiskonnas oodatakse sellel teemal sõnavõtte rohkem. Positiivne on aga see, et niiõelda tabloid ajakirjandus ehk Õhtuleht kajastas perevägivalda temaatilisi artikleid sama palju kui kvaliteetajakirjandus Delfi ning natukene rohkem kui ERR.

Joonis 2. Toodud välja artiklite žanr arvude lõikes.

Arvamusartikleid esines uurimisperioodi jooksul kõige rohkem, 33-l korral. Autor luges arvamuslugude hulka ka lugejate lood. Artiklite hulgas oli lugejate arvamust, ehk nõ rahva häält 3-l korral. Neist 2-l korral olid loo autoriteks naisterahvad ja ühel korral oli autoriks meesterahvas. Ühe artikli puhul tegi üks naisterahvas meestele üleskutse, et mehed võiksid oma lugusid, kus nad on ohvriteks olnud jagada meedias ananüümselt ning et mehed teeksid vahet nende poole suunatud konstruktiivsel kriitikal, arvamusavaldusel, verbaalsel alandamisel ja füüsilisel vägivallal, sest alandavad märkused *à la* „naiste ving“ pisendavad probleemi ka nende meeste ja laste jaoks, kes tõepoolest pereema käitumise tõttu kannatavad ning teevad ühiskondliku suhtumise tõttu raskemaks abi otsimise ja selle, et abivajajaid keegi üldse usub. Intervjuu ülesehitusega artikleid oli 6. Olemuslugusid oli 2, kus loo peategelaseks oli üks eesti naine, kes rääkis oma elust vägivaldse mehe kõrval ning poliitiku artikkel, kes rääkis oma eksimusest. Autorile pakkus huvi ka kui palju on üldse uurimisperioodi jooksul neid artikleid, mis on juhtkirjad ehk need, mis on nõ esilood. Kahjuks oli neid kogu selle perioodi jooksul kokku 2. Arvestades seda, et perevägivald on hetkel tõusatanud aktuaalseks, siis on seda ikka väga vähe, et ainult kahel korral on perevägivallaga seotud lugu juhtkirjaks. Uudiseid oli kokku 16. Enamasti oli pikema sisuga uudistes kõneisikuteks politsei, ajakirjanik ning ühel juhul ka poliitik.

Nagu nähtus artiklite žanrite analüüsist, siis oli arvamusalugusid ülekaalukalt, mis näitab, et eksperte ja üldse kodanikke perevõivalla temaatika kõnetab ja sellel tahetakse kaasa rääkida. Sellest tulenevalt soovis töö autor näha artiklite žanrilist jagunemist esinemist erinevate väljaannete vahel. Kõige olulisemaks pidas töö autor kõikidest analüüsitud arvamusalugusid, sest siis tuleb esile just see, et kes need inimesed on, ehk millise valdkonna esindajad, kes antud teemal sõna võtavad ja milliseid siesukohti nad väljendavad.

Joonis 6. Žanrite osakaal väljaannetes.

Nagu Jooniselt 6 nähtub, siis kõige rohkem arvamusalugusid kajastasid nii Eesti Päevaleht kui ka Postimees ning seda võrdselt 8-l korral. Kuna Postimees on oma tiraažilt Õhtulehe järel teisel kohal, siis on see üsnagi positiivne, et seal saab perevõivald arvamusalugude näol kajastust ning kindlasti jõuab probleem tänu sellele meie enamuse teadvustesse. Õhtuleht kirjutab arvamusalugusid poole vähem ehk 4-l korral, mis ei ole muidugi üllatav, kuna tegemist on ikkagi niiõelda „kollase ajakirjandusega” kes ikkagi soovib kajastada rohkem niiõelda kõlakaid. Õhtuleht kajastab kõige enam uudiseid. Sama palju kajastab arvamusi ka meie Eesti Rahvusringhääling. Kahjuks on meil vaid üks meediaportaali, kus on võimalik rahval avaldada oma isikliku arvamust ning selleks kohaks on Delfi. Delfis said lugejad sõna võtta 3-l korral. Kindlasti on oluline, et meedia annaks sõna rahvale, sest meedia on kohaks, kus oleks võimalik diskussioonidesse laskuda.

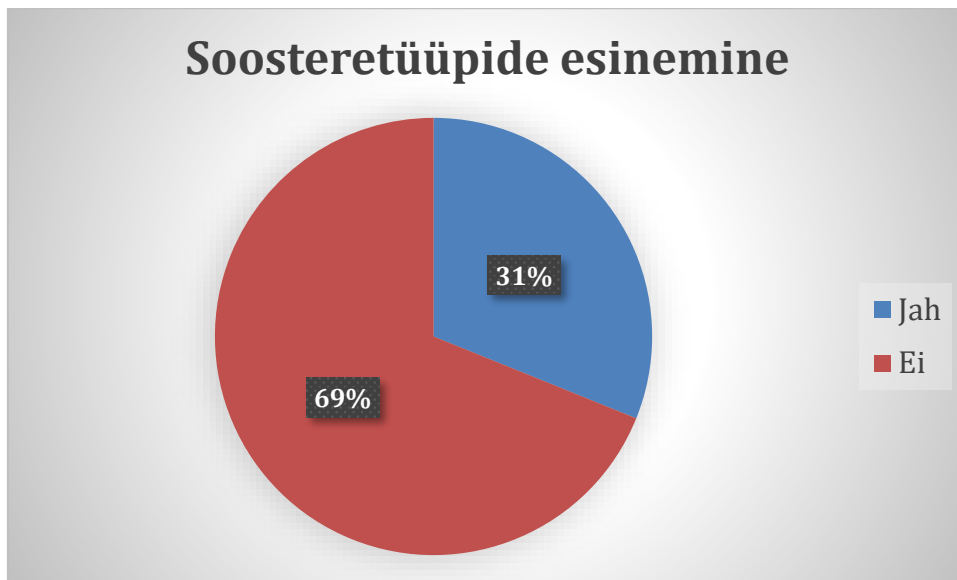
4.2 Artikite sisulised näitajad

Kõige olulisemaks uurimisküsimuseks oli töö autor püstitanud, et kas meedia järgib Istanbuli konventsiooni artikkel 17 lg 1 alusel meediale antud soovitusi. Kas meedia austab naiste väarikust, hoidub kahjustvatest soostereotüüpidest ja naisi alavääristavate kujutiste või vägivaldseid või seksuaalseid seoseid loovate kujutiste levitamisest. Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda konventsioon defineerib soolist vägivalda naiste vastu kui vägivalda, mis on suunatud naise vastu põhjusel, et tegemist on naisega, või mis mõjutab naisi ebaproportsionaalselt.

Seletuskirjas täpsustatakse: „Sooline vägivald viitab teisisõnu igasugusele naise suhtes toime pandud väärteole. See on ebavõrdsete võimuhete põhjus ja ühtlasi tagajärg, mis tuleneb tajutud erinevustest naiste ja meeste vahel, mis viivad naise madalamale staatusele nii era- kui avalikus sfääris. Niisuguse vägivalda sügavad juured peituvad ühiskonnas valitsevates sotsiaalsetes ja kultuurilistes struktuurides, normides ja väärtustes ning neid säilitatakse sageli eitamise ja vaikimise kultuuri kaudu.”

Autor tegi eraldi analüüsi Istanbuli konventsiooni arvestades, et kas artiklites esineb soostereotüpiseerimist või naiste alavääristamist. Kuna valimis esines palju artikleid, mis rääkisid naistest kui ohvritest, aga autor ei võtnud seda soostereotüüpide valimisse, vaid oluline oli autori silmis see, et kas artiklis tuuaksegi selgelt välja, et mehed ongi vägivaldlatsejad ning naised peavadki seda taluma, kuna nad on naised ja seega nõrgem osapool. Mõte siis selles, et kuna oleme ratifitseerinud Istanbuli konventsiooni, millega pidi meedia hoiduma soostereotüüpide kujutamisest, siis vaatamegi seda, et kas seda on järgitud. Naiste alavääristamise analüüsi tehes lähtus töö autor selles, et kas naistest on räägitud artiklis kuidagi halvustavast vaatenurgast.

Analüüsist selgus, et 31% artiklites esines soostereotüpiseerimist, ehk artiklis oli esitatud seisukoht, et mehed on alati peksjad ning 69% artiklites soostereotüüpe ei esinenud (Joonis 3).

Joonis 3. Kas artiklites esines soostereotüüpe.

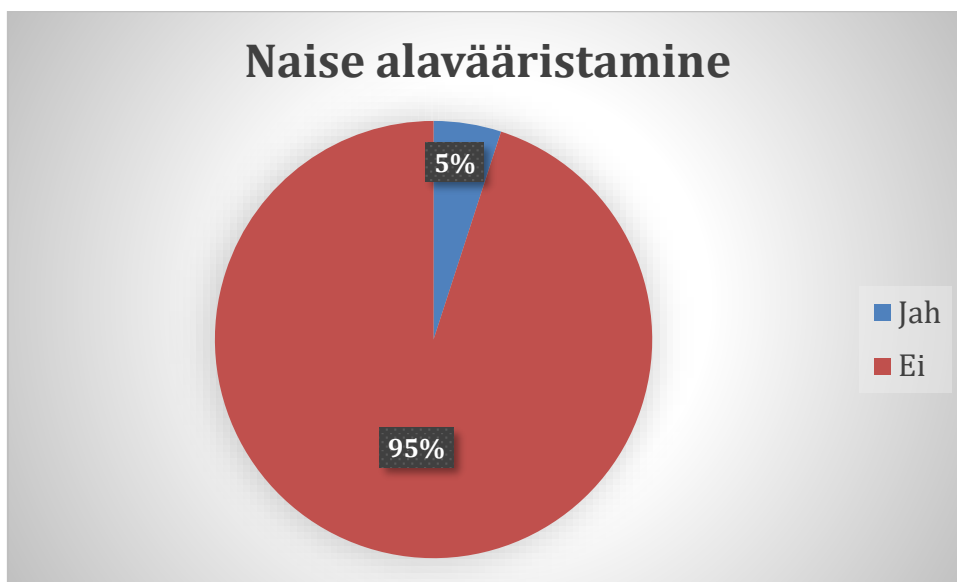
Naist oli alavääristatud 5% artiklites ehk 3-s artiklis 60-st (Joonis 4). Toon välja 3 artikli põhjal kuidas töö autori meelest naised on alavääristatud. Näiteks Õhtulehes ilmunud artikkel, kus V. Raudnask ütleb „tehke mulle selgeks, mismoodi see elu käib, kus naine kaebab, et pärast kolmanda lapse sündimist hakkas ta eriti sageli peksa saama. Kuidas on võimalik minna voodisse ja saada lapsi mehega, kes on su läbi peksnud?“, veel ütles V. Raudnask, et „nüüd on sajanditepikku naise iseseisvus kätte võidetud, aga osa tüdrukuid ei kasuta seda. Hariduse ja elukutseta naisel on ka praegu raske iseseisev olla. Õppige enne ikka mõni elukutse selgeks, kui öösärgi ja hambaharjaga kellegi juurde kolite”.⁶¹ Samuti ütles psühhoanalüütik E. Talvik Õhtulehes avaldatud artiklis, et kõikide meeste probleemide taga on naine, kes võtab tänapäeva ühiskonnas mehelt identiteedi ja annab signaali, et meest ei ole millekski vaja, naine saab kõigega ise hakkama, sest me elame praegu maailmas, kus otsustavad tegelikult naised.⁶² Delfis oli lugejaarvamuses öeldud, et „naised on teadlikud ja kutsuvad politsei, sest teavad, keda usutakse. Mees viiakse platele uurimata, mis tegelikult juhtus. Muidugi, naisel on ju sinikas. Ei ole ju selline asi võimalik, et mees ei suuda ohjeldada purjus ja märatsevat naist. Miks mees ära ei lähe? Aga kui tal pole kuhugi minna! Ju siis mees andis põhjuse. Kas põhjus on see, et

⁶¹ V. Raudnask. Perevägivald kui valveteema. Tallinn: Õhtuleht 17.04.2017. - <https://digileht.ohhtuleht.ee/799567/valve-raudnask-perevagivald-kui-valveteema> (18.04.2018)

⁶² K. Tilk. Psühhoanalüütik: meestel pole ühiskonnas õiget kohta. Tallinn: Õhtuleht 01.06.2017. - <https://digileht.ohhtuleht.ee/808374/psuhhoanalutik-meestel-pole-uhiskonnas-oiget-kohta> (18.04.2018)

vaikides peab kuulama purjus naise "hülgemöla" ja ei tohi midagi vastu öelda? Palun riigilt abi, kuidas elada purjus naise vaimse terrori all".⁶³

Enamus artiklid siiski naist ei alavääristanud ja neid oli 57 artiklit ehk 95% juhtudest (Joonis 4).

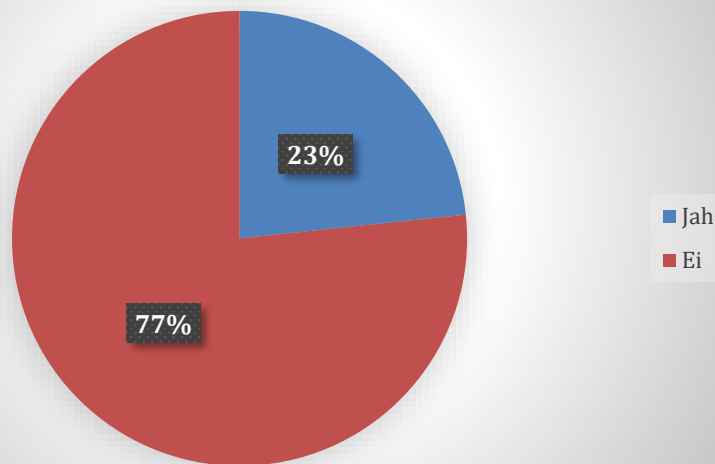

Joonis 4. Kas artiklis oli naist solvatud

Eelarvamused ja stereotüüpsed hoiakud peegelduvad keeles ja tekstides, illustatsioonides ja kuvandites. Kuvandid aitavad luua ja rõhutada ka erinevusi ning sotsiaalsete rühmade staatust ühiskonnas. Istanbuli konventsioon annab juhise, et meedia peaks loobuma naisi alavääristavate kujutiste või vägivaldseid või seksuaalseid seoseid loovate kujutiste levitamisest. Autor vaatas kas meedia on seda teinud. Nagu nähtub, siis meedia on 77% sellega arvestanud ning enamjaolt ei pane artiklite juurde illustreerivaid fotosid, kus kujutatakse naist kuidagi teda alavääristavas või seksuaalses olekus (Joonis 5). Kuid esines ka fotosid, kus oli illustratiivseks fotoks pandud sinikates naisterahvas või näiteks fotosid sellest kuidas mees naist juustest kisub. Selliseid fotosid oli 23% juhul ehk 14-s artiklis.

⁶³ Rahva hääle lugeja. Mees perevägivallast: kui naine ründab meest, siis mida viimane tegema peab?. Tallinn: Õhtuleht 28.02.2017. -<http://rahvahaal.delfi.ee/news/uudised/mees-perevagivallast-kui-naine-rundab-meest-siis-mida-viimane-tegema-peab?id=77385628> (18.04.2018)

Naisi alaväärustavad pildid

Joonis 5. Kas artiklites esines naisi alaväärustavaid fotosid.

Töö autor toob näitena välja kolm artikli juurde valitud illustratiivsetest fotodest, kus on autori arvates kasutatud naist alaväärustavat ning vägivaldset kujutist.

Foto 1. Näide naise vastu kasutatavast vägivaldsest artiklist.

Allikas: J. Haravee. Emapeksjad-on nad tõesti meie perekultuuri lahutamatu osa?. Tallinn: Õhtuleht 22.03.2018.

Foto 2. Näide seksuaalset seost loovast pildist artiklis.

Allikas: R. Kooli. Jaanus Kangur: rääkida on vaja, ent mitte vägivallast, vaid vägivallatusest. Tallinn: ERR 22.03.2017.

Ülaltoodud pildil (Foto 2) on näha, kuidas on analüüsitud artiklis kasutatud seksuaalse alatooniga fotot.

Alumisel pildil (Foto 3) on autori arvates ka pildi sisuks mehe poolne naise allutamine.

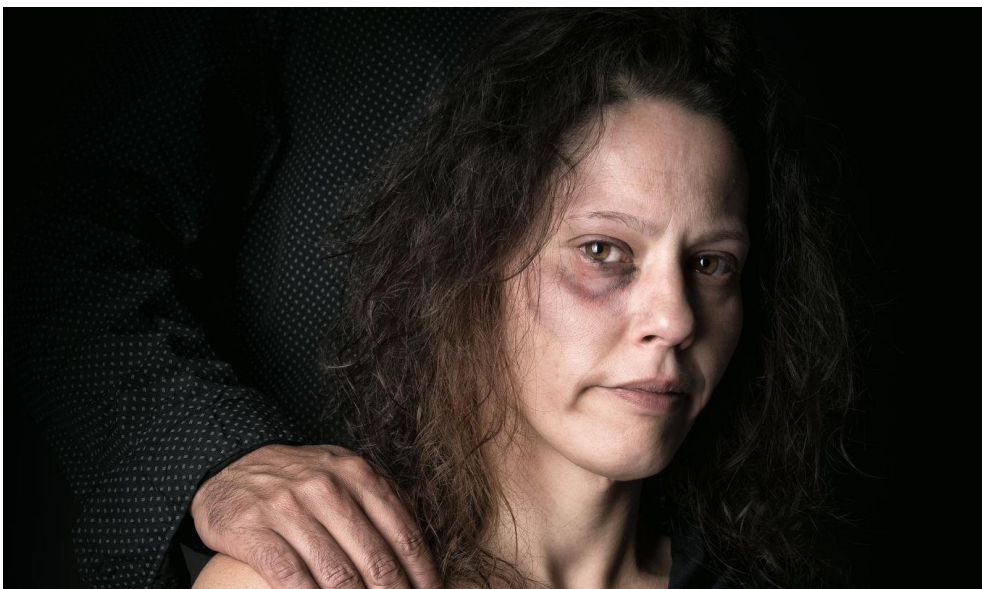
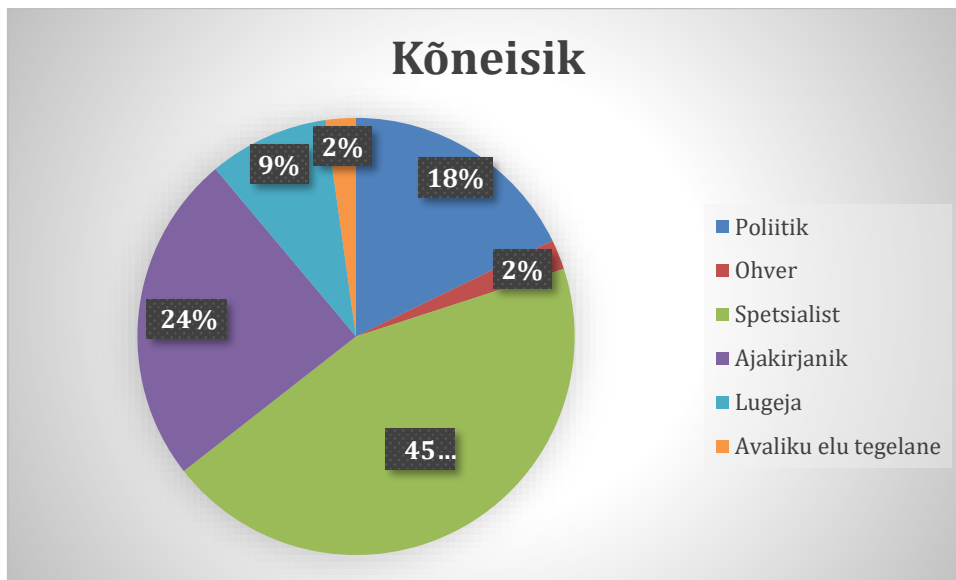

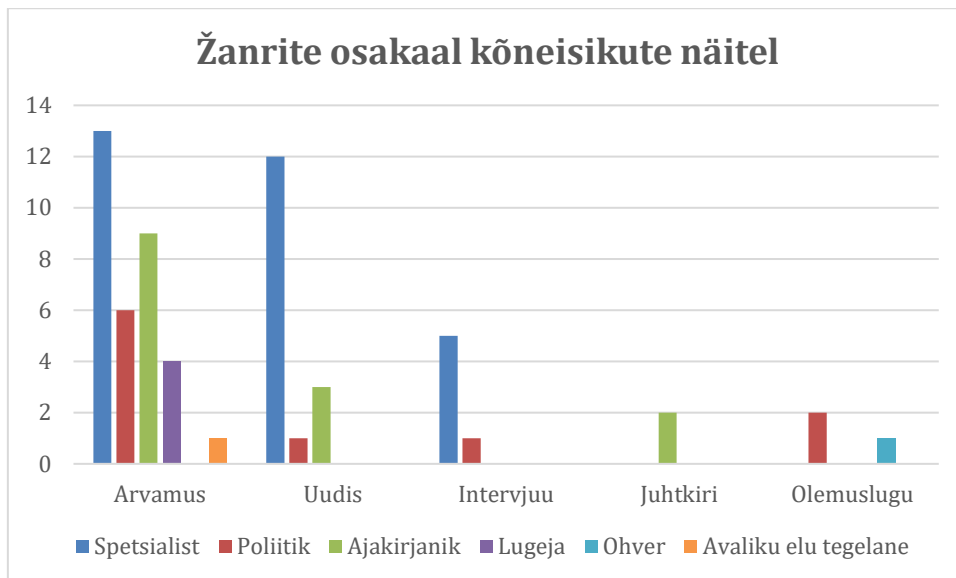
Foto 3. Näide mehe poolsest naise allutamisest artiklis.

Allikas: H. Kangro. Perevägivallavastase juhtprojekti eestvedajad: vastutuse võtab alati vägivallatseja. Tallinn: Postimees 05.12.2017.

Joonis 7. Sõnavõtjate osakaal analüüsitud artiklites.

Artiklites sõnavõtjate seas oli erinevast valdkonnast inimesi (Joonis 7). Võrdselt võttis sõna avaliku elu tegelane, kelleks oli näitleja ning ohver. 9% oli artiklis kõneisikuks lugeja, neist kolmel korral oli tegemist naisterahvaga ning ühel korral avaldas arvamust meessoost isik. Samuti liigitas töö autor lugeja alla ühe tõlkija ja rootsi keele õpetaja, kes avaldas oma arvamust. Ajakirjanikud võtsid sõna 24%. Spetsialistide alla liigitas töö autor nii tugikeskuse, varjupaiga, perekeskuste töötajaid, vabatahtlikud, politsei ja meditsiinitöötajad. Nemad olid artiklites kõneisikuteks 45%. Poliitikud võtsid sõna 18%. Poliitikute hulka liigitas töö autor ka presidendi. Nagu nähtub, siis antakse kõige rohkem perevägivalla teemal sõna spetsialistidele, mis ei ole üllatav. Töö autori arvates oleks võinud kõneisikute hulgas olla rohkem psühholooge ning nad oleksid sel juhul võinud rohkem artiklites pöörata tähelepanu soolisele võrdõiguslikkusele ning asjaolule, et soorollid on muutumas tänapäeval võrdsemaks. Töö autori arvates võiksid poliitikud rohkem sõna võtta antud teemal. Üldiselt selgus analüüsist, et kõneisikutest kedagi otseselt ei eirata, aga ohvrid, vägivaldasejad ja avaliku elu tegelased saavad sõna väga vähe.

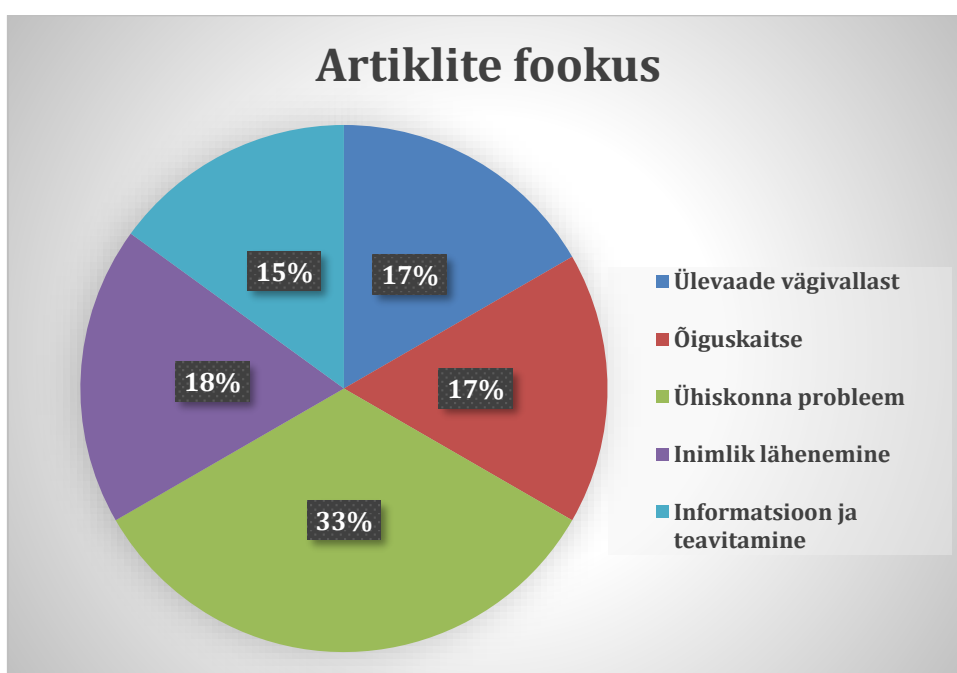

Joonis 8. Kõneisikud erivate žanride puhul.

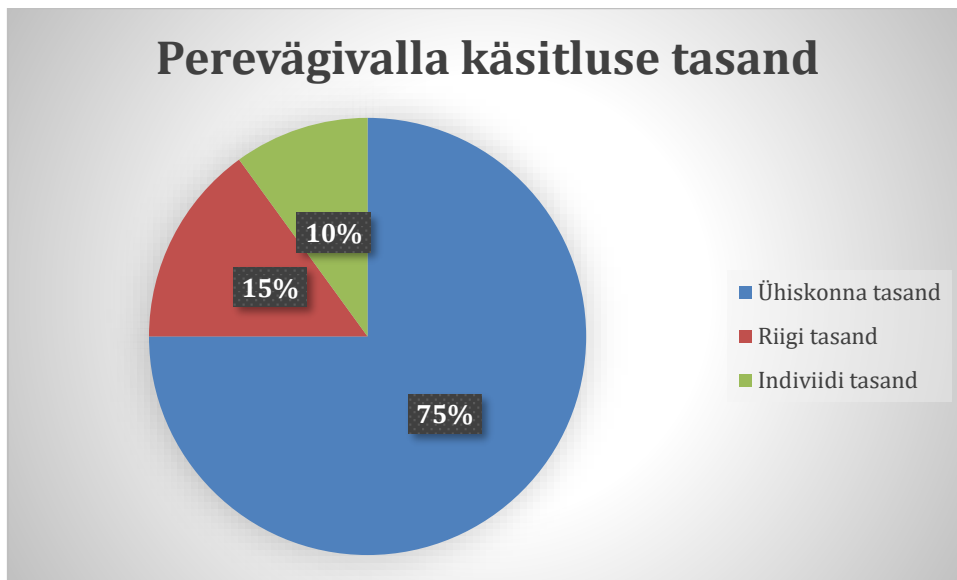
Arvamuslugudes said kõige enam sõna spetsialistid, mis ei ole üllatav, kuna nemad omavad enamasti ka kõige rohkem kokkupuudet nii vägivalda ohvrite kui ka vägivaldsete ja teistega ning seetõttu saavad nad anda objektiivset informatsiooni. Autor oleks eeldanud muidugi, et poliitikute poolt oleks olnud rohkem arvamuslugusid. Ei tea kas probleem on selles, et kardetakse sattuda avaliku rahe alla. Samas oodatakse just poliitikutelt rohkem sõnavõttu sellel teemal, mitte ainult enim valimisi, kui lubatakse kokku kõike, vaid soovitaksegi teada subjektiivset arvamust ning kuidas nad näevad lahendust sellele probleemile. Poliitikute sõnavõttud tekitavad alati ühiskonnas ka diskussioone ehk kui poliitik mingil olulisel teemal sõna võtab, siis kajastub see tavaliselt igalpool, seega kui poliitikutel räägiks sellel teemal rohkem, tunnetaks ka üldsus rohkem selle mure suurust. Aga nagu analüüsist nähtub, siis ohver, lugeja kui ka avaliku elu tegelane kes on niiõelda kuulsus, saavad sõna vähe. Ohvri puhul näitab see kas seda, et neile lihtsalt ei soovita sõna anda või on ohvril häbitunne ikkagi niivõrd suur tänu meie ühiskonna hoiakutele, et ta ei taha oma kogemusi teistega jagada, kartes negatiivset vastukaja. Ka nende sõnavõttud ükskõik millisel kujul läbi meedia oleksid olulised just seetõttu, et see annaks julgust ka teistele ohvritele sõna võtta ning tulla nurgast välja. See annaks ühiskonnale signaali, et ohver ei pea häbi tundma ning nemad ei ole alati süüdi selles, et nad ohvriks sattusid. Ohvrid aitaksid avardada siis ühiskonna arvamust selles osas, et vägivalda poolteks ei ole alati ohver.

Töö autor vaatas millisest vaatenurgast on artikleid meedias esitletud. Kategooriaid oli kokku 5. Esimene kategooria oli üldine ülevaade perevägivallast, mis sisaldasid nii politsei ülevaatlikke uudiseid kui ka perevägivalla statistikat. Üldise ülevaate fookusega artikleid oli 17% (Joonis 9). Õiguskaitse fookusega artikleid oli 17% (Joonis 9). Selle kategooria alla läksid

artiklid, mis kõnelesid projektidest mis on loodud, et võidelda perevägivallaga ja ohvrite abistamiseks ning ka õiguskaitsevahendid, mida perevägivalla puhul rakendatakse. Perevägivalda kajastati kõige rohkem kui ühiskonna probleemi, ehk 33% artiklitest (Joonis 9). Selle kategooria alla liigitati artiklid, milles nähti, et see on meie kõigi probleem ning ainult üheskoos saame perevägivalla vastu võidelda. Inimliku lähenemise kategooria alla mahtusid artiklid, kus rääkisid oma loo perevägivalla ohvrite abistajad, kui ka lihtsalt inimlikud lood, kus arutleti perevägivalla üle. Inimliku fookusega lugusid esines 18% (Joonis 9). Informatsiooni ja teavitamise alla liigitas autor lood, mis olid oma olemuselt informatiivsed, ehk seal kirjeldati perevägivalla olemust ja anti juhtnööre kuidas probleemi ennetada ning ära tunda. Selliseid artikleid oli 15% (Joonis 9).

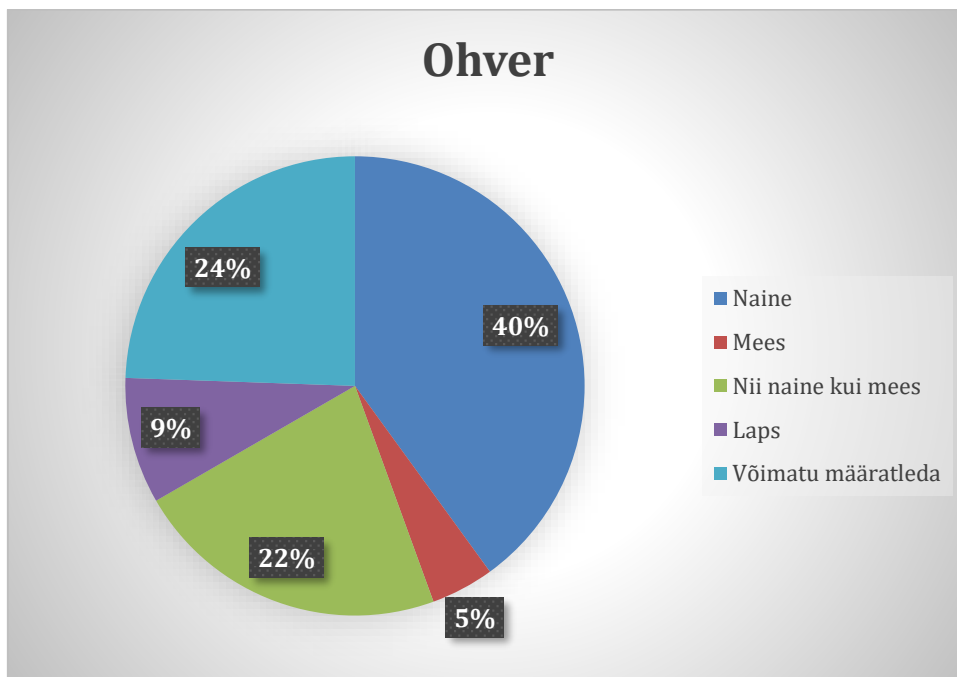

Joonis 9. Milline oli artiklite peamine meelestatus.

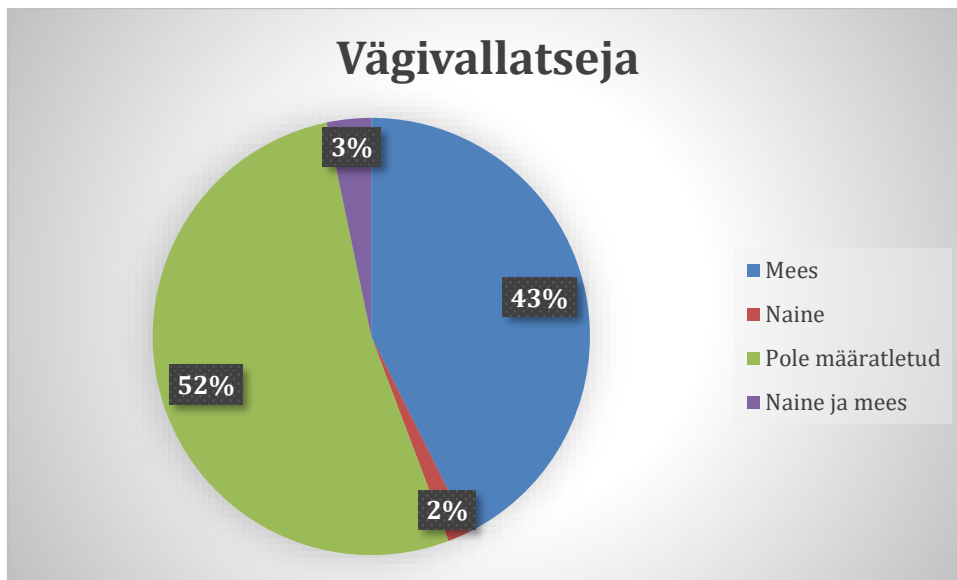
Joonis 10. Probleemi käsitlemise tasand

Autor soovis teada, millisel tasandil on perevägivald probleemi artiklites kajastatud. Kas perevägivald on puhtalt ühiskonna probleem, on see riigi tasandil probleem või indiviidi keskne lugu. Indiviidi keskne oli ainult 60-st artiklist 3 lugu, ühes loos rääkis ohver oma vägivaldsest suhtest ning kuidas ta sellest välja tuli, teises loos olid toodud välja juhtumid, kus ema kasutas vägivalda oma poja peal ning ühe naise ja mehe vaheline vägivald juhtum ning kolmandas loos oli sattunud naine oma mehe ohvriks. Kõneisikud nägid aga kõige rohkem lausa 45-l korral ehk 75% juhtudest perevägivalda kui avarat meie ühiskonda puudutavat probleemi, et hoiakud muutuksid peab selleks kogu ühiskond ehk meie kodanikud üheskoos midagi ette võtma. Arvestades olukorda, kus perevägivald on meie ühiskonnas probleemiks, siis ei ole see üllatav, sest ka kõneisikud viitasid asjaolule, et perevägivalda soodustavad ühiskonnas levinud hoiakud. 15% ehk 9 artiklit olid riigi tasandil. Riigi tasand peegeldas riigi vastutust ja vastureaktsiooni probleemile (karistamised, ennetusprogramm, ohvrite toetamiseks riigi abi korraldamine jne), ka kõneisikute poolne tähelepanu juhtimine sellele, et riigi tasandil peab midagi ette võtma. Ühes artiklis oli kajastatud lugu, kus riik on alustanud Pärnus katseprojektiga perevägivaldaga tegelemiseks, kus ohu korral eemaldatakse kodust ajutiselt vägivaldsete mitte ohver. Teistes artiklites kirjutati veel Istanbuli konventsiooni heast mõjust ning kuidas on sujunud töö riiklikult rahastatud tugikeskustes ning mida võetakse veel tulevikus ette, et probleemi vähendada.

Joonis 11. Kes oli artiklis ohvriks.

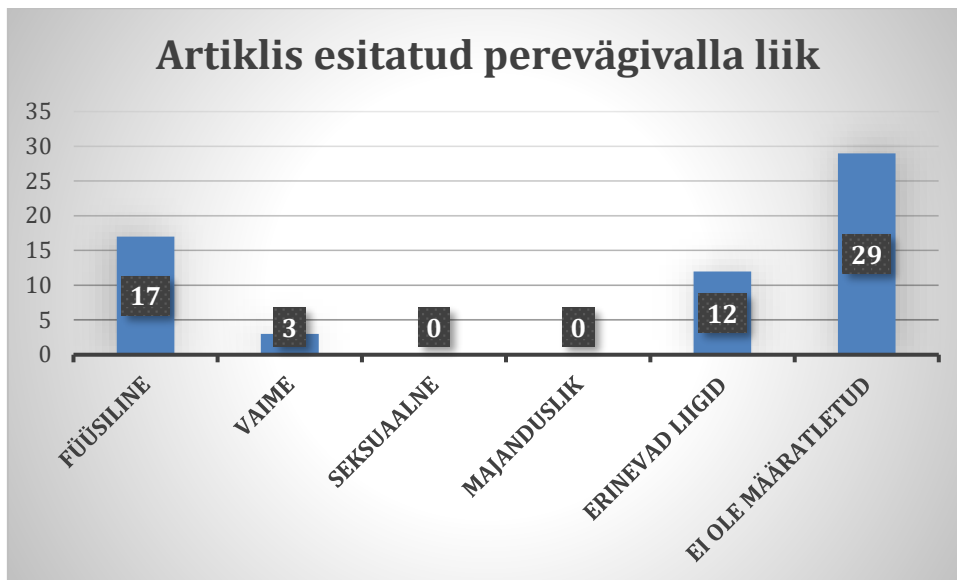
Autor soovis artikleid analüüsidest näha kas ohvriks on või peetakse alati naisterahvast. Analüüsist selgus, et ülekaalukalt ehk 40% ulatuses oli ohvrina nähtud naisterahvast, 5% oli ohvriks mees, nii naist kui ka meest käsitleti ohvrina 22% artiklites. Laps kui ohver toodi artiklites välja 9% juhtudest. Oli ka artikleid, kus oli neutraalne hoiak, ehk et ohvriks võivad olla kõik või ei olnud ohvritest üldse räägitud, seda siis 24%. Antud analüüs näitab, et naist peetakse ikkagi suuremal osal perevägivalda juhtumites ohvriks ehk siis artiklid räägivad pigem rõhutatult naiste vastasest vägivaldast ning mehest kui ohvrist eraldi palju ei räägita. Kuid on hea tõdeda, et mõlemat nähti ohvrina 60-st artiklist 10-l korral. See näitab, et kui meest peetakse üldjuhul vägivaldaseks, siis ka tema võib olla ohver selle tõttu, et tema vägivaldset käitumist või põhjustada mingisugune sügavam põhjus ning ta vajab samamoodi abi kui naine kes kogeb vägivalda. Lapse ohvri staatust esines üsnagi vähe, aga see probleem on tõusetumas tähtsaks ning sellele hakatakse üha rohkem tähelepanu pöörama. Lapsi ei tohi jätta tähelepanuta, kuna nad ei pea otseselt ise vägivalda enda peal kogema, aga pelgalt pealt nägemine kuidas vanem peksab teist vanemat mõjub neile kui vägivald. Seda pole küll autori arvates palju uuritud ning riik peaks võtma lapsed kui perevägivalda ohvrid tõsiselt südameasjaks. Antud analüüs näitab kas seda, et meedia esitab ülekaalukalt artiklites ohvrina naist.

Joonis 12. Keda on artiklites esitatud vägivallatsejana.

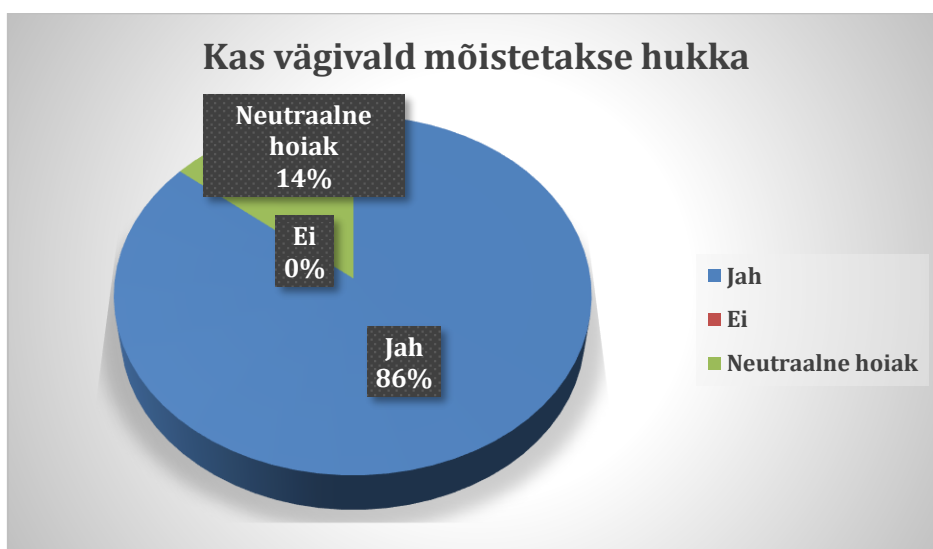
Kõneisikud ei olnud aga 52% perevägivalda teemal sõna võttes otseselt nimetanud ära kumb sugupoolest on vägivallatseja. Siiski 43% oli selleks meesterahvas, mis ei ole üllatus, sest ohvrina nähti suuremjaolt naisterahvast nagu Joonis 8 näitab. Siin tuleks mõelda sellele, et kui räägitakse perevägivallast, et miks ohvriks peetakse alati naisterahvast ning kui räägitakse vägivallatsejast, siis hoitakse seda pigem neutraalsena. See näitabki, et meil on naise kui ohvri põhine hoiak.

Autor uuris kas mingit perevägivalda liiki esineb artiklites rohkem kui teisi. Analüüsist nähtus, et kõige enam räägiti perevägivallast üldiselt, et ei olnud välja toodud kindlat liiki ja seda 29-1 korral 60-st artiklist (Joonis 13). Erinevaid perevägivalda liike käsitlesid 12 artiklit 60-st (Joonis 13). Füüsilist liiki vägivalda mainiti 17-nes artiklis 60-st (Joonis 13). Vaimsest vägivallast räägiti 3-1 korral (Joonis 13), aga seejuures öeldi ka, et vaimsest vägivallast räägitakse vähe, kuid see on üldjuhul kõige raskem liik. Vaimsest vägivallast saavad alguse ka kõik teised liigid. Vaimne vägivald võib ka kõige raskemaid kui ka pikaajasemaid traumasid ohvrile tekitada. Artiklites seksuaalset ning majandusliku vägivallaliiki ei mainitud ega ei olnud sellele liigile keskendunud ühtegi korda.

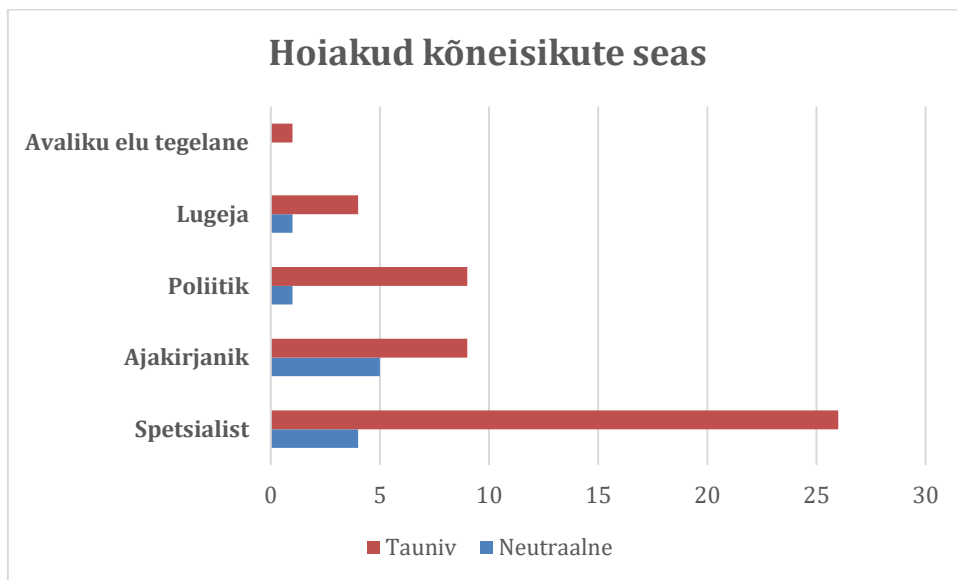
Joonis 13. Millist perevägivalda liiki artiklites käsitleti.

Kõneisikud mõistsid 86%-l perevägivalda hukka, ehk siis nad taunisid seda väga. Mitte üheski artiklis ei olnud välja toodud seda, et vägivalda ei mõisteta hukka, mis on muidugi positiivne meie hoiakute muutmise aspektist. 14% artiklitest olid neutraalse hoiakuga, ei nii ega naa, või siis ei käsitlenud artikkel seda, kas vägivald on taunitav või mitte. Antud analüüs näitab, et suurem osa mõistab perevägivalda hukka, aga siiski oleks autor oodanud, et hukkamõistu oleks rohkem olnud. Eriti kui tegu on meediaga, millega suurem hulk inimesi nagunii kokku puutub, siis oleks vaja võtta pigem alati tauniv hoiak ja mainida ära, et perevägivald on taunitav, seda sisendada ka teistele, just juhul, kui on kõneisikuks keegi avaliku elu tegelane keda ühiskonnas kõrgelt hinnatakse. See aitab rohkem suunata meie ühiskonna meelestatust vägivalda tauniva hoiaku poole.

Joonis 14. Suhtumine perevägivalda.

Kõige enam taunivad artiklites perevägivalda spetsialistid. Spetsialistide alla liigitas töö autor nii tugikeskuse, varjupaiga, perekeskuste töötajaid, vabatahtlikud, politsei ja meditsiinitöötajad. Spetsialistidest olid neutraalsel hoiakul 4-l korral nii politseinikud kui ks tugikeskuse ja varjupaiga töötajad. Poliitikud ning ajakirjanikud on taunival seisukohal võrdselt. Kuid ajakirjanike seas esines ka neutraalset hoiakut kõige rohkem võrreldes teiste kõneisikutega. Positiivset hoiakut perevägivalla suhet õnneks ei esinenud.

Joonis 15. Kes on kõneisikutest perevägivalda suhtes taunival hoiakul ning kes on neutraalsel seisukohal.

Kokkuvõte

Perekonnas aset leidnud vägivald on kuulnud peaaegu kindlasti igaüks, kas siis meedia vahendusel, läbi sotsiaalvõrgustiku või läbi tuttavate. Mõni meist on vägivalda ise kogunud või pealt näinud. 2017. aastal oli iga kümnes kuritegu perevägivaldakuritegu. See näitab, et perevägivalda kuritegude tase on meie ühiskonnas ohtlikult kõrge. Kuigi perevägivalda kuritegusid registreeriti 2017. aastal vähem kui 2016. aastal, siis tuleb arvestada seda, et väga suurel hulgal on lisaks neid juhtumeid, millest politseid ei teavitata.

Probleem on palju sügavam kui see mis numbrites kajastub. Kodu peaks olema meie kõige turvalisem pelgupaik kõigile. Pikka aega on aga ühiskond pidanud teadvustama asjaolu, et kodu ei ole enam koht, kus on turvaline olla. Kahjuks toimub koduseinte vahel võigas vägivald pereliikmete vahel. Perevägivald on meie ühiskonnas teravaks probleemiks pikemat aega, millele on tähelepanu juhtinud oma ala spetsialistid, kes sellega tihedalt kokku puutuvad. Viimasel ajal on hakatud perevägivaldast rohkem rääkima ning antud probleemiga aktiivsemalt tegelema. Kahjuks tegeletakse peamiselt tagajärgedega aga kõige olulisem osa milleks on ennetamine, on pigem jäetud tahaplaanile või teisejärguliseks.

Oluliseks arengupiduriks probleemi ennetamisel on peetud inimeste hoiakuid ja suhtumist perevägivalda. Ühiskond on arvamusel, et perevägivald on peresisene probleem, millele peavad asjaosalised ise lahenduse leidma. Perevägivald peetakse tabuteemaks. See aga omakorda tekitab ühiskonnas veelgi suurema kahju, kuna see edastab ohvritele sõnumi, et neid ei väärtustata. Probleemi pidev teadvustamine ehitaks üles meie ühiskonda, aitaks lõhutut parandada ning teeks meie kõigi elu turvalisemaks kui ka paremaks. Probleemiga tegelemine aitaks kaasa soolise võrdõiguslikkuse edendamisele, mis oleks investeering järgmise tervema põlvkonna kasvatamisse.

Eesti ratifitseeris ka 2017. aasta lõpus Istanbuli konventsiooni, millega võttis endale kohustuse võidelda naistevastase ja peresisese vägivalda vastu kõikide võimalike meetmetega. Konventsioonist tulenevalt on aga võitluses lähisuhtevägivalda vastu üheks suureks hoovaks selle ennetamine ja tõkestamine. Riigi kohustuseks on muuta ka suhtumist ohvrise: kui perevägivalda ohvrit nähakse jätkuvalt ühtlasi perevägivalda süüdlasena, siis ei ole Istanbuli konventsiooni täitmine võimalik. Seda põhjusel, et ei suudeta tuvastada, kes vajab peretulis kaitset. Muuta ühiskonna suhtumist perevägivalda ohvrise ja vägivaldlatsejasse võib stereotüüpide tõttu võtta kaua aega.

Siin võib tulla appi meedia, läbi mille võib olla võimalik muuta inimeste hoiakuid perevägivalda suhtumisel. Selle tõttu andis Istanbuli konventsiooni artikkel 17 lg 1 suunised ka meediale. Meedia ülesandeks on hoiduda soostereotüüpide esitamisest ning vältida naisi alavääristavate kujutiste levitamist. Sellest tulenevalt oli töö peamiseks ülesandeks uurida, kas meedia täidab konventsioonis antud juhiseid. Selle hüpoteesile vastamiseks analüüsis töö autor *online*-ajalehtedes ilmunud artikleid, mis käsitlesid pere- või lähisuhtevägivalda. Selle analüüsi tulemusena oli võimalik selgitada välja kuivõrd ajakirjanikud tõstatavad perevägivalda probleemi avalikkuse tähelepanu alla, kuidas probleemi raamistatakse, avalikkusele esitletakse ning kas konventsioonis esitatud suuniseid on järgitud. Töö autoril oli lisaks hüpoteesile töö alaeesmärgiks anda ülevaade perevägivalda probleemist Eestis.

Töö autor toob kokkuvõtte analüüsist, mille tulemusena artiklites ei esitatud enamjaolt soostereotüüpe ning naisi alavääristati vähe, kuid siiski esines ka selliseid juhtumeid kus tuli seda ette. Artiklite hulgas esines kahjuks naisi alavääristavaid fotosid, mis olid illustreerimaks lugu. Fotode kaudu on ka võimalik näidata ühiskonnas levinud soostereotüüpe. Nendel fotodel ei olnud esitatud meest ning naist tasakaalustatult. Oli fotosid, kus naisel esinesid sinikad, mees hoidis naist kinni, millest võis järeldada meespoole domineerimist või allutatust. Aga siiski oli rohkem neid artikleid, kus selliseid fotosid ei kajastatud.

Ajakirjanikud peaksid fotodele rohkem tähelepanu pöörama, kuna tänapäeval ei ole võimalik enam see, et sa kuidagi kedagi ei riivaks ja üks pilt võib öelda rohkem kui sada sõna. Kõige suurema informatsiooni saab inimene nägemismeele kaudu. Illustratsioonide valik näitab väärtushoiakuid ning pildid konstrueerivad ka ühiskonna reaalsust ja võimusuhteid. Ükskõik mida sa teed, pead alati mõtlema ka tagajärgedele. Tekstid, illustratsioonide ja videomaterjalid aitavad vaidlustada kehtivaid stereotüüpe ja eelarvamusi, näidata muutuvaid soorolle – kuvada uut reaalsust.

Kõige enam oli artiklite fookus suunatud sellele, et perevägivalda näol on tegemist kogu ühiskonna probleemiga ning olukorra muutmiseks tuleb kõigi kodanike poolt midagi ühiselt ära teha. Oli ka neid, kes arvasid, et olukorrale saab piiri panna ette riik, luues ohvrile rohkem võimalusi abi saamiseks ning aidates ka vägivallatsejat.

Kõneisikud, kes vägivalda teemal kõige enam sõna võtsid olid spetsialistid. Autorit üllatas asjaolu, et poliitikud olid kõneisikuteks 60-st artiklist ainult 8-l korral. Kui meie president räägib märkamiskultuurist ja möödavaatamiskultuurist ning seda kahel korral Eesti Vabariigi sünnipäevakõnes, siis see kõne on suunatud alati nii kodanikele kui ka ametnikele. Ametnikud on need, kes peavad tegelema poliitika kujundamisega ning valmistama ette sekkumist. Poliitikute sekkumist ootab ühiskond aina rohkem.

Artiklites esines suures osas vägivalda tauniv hoiak. Kõige enam taunivad perevägivalda spetsialistid, nendele järgnevad ajakirjanikud, poliitikud ja lugejad. Ohvrina näevad kõneisikud ülekaalukalt naisterahvast. Kuid tuleb märkida, et artiklites on hakatud pöörama tähelepanu veelgi nõrgemale osapoolle, kelleks on laps. Lapsed on tegelikult kõige suuremad ohvrid, aga seda ei kajastata üldjuhul palju. Vägivallatsejat ei olnud kõneisikud üldjuhul määratlenud, kuid kui oldi, siis oli selleks mees. See näitab, et ohvri kui naise staatus on vaja alati ära määrata, kuid see loob aina kindlama seisukoha sellest, et alati on artikli üheks osaks luua lugejatele pilt sellest, et kui teemaks perevägivald, siis räägitakse seal alati naisest kui ohvrast ja vägivallatseja ning laps jäetakse tahaplaanile. Kas see on hea või halb, on omaette küsimus, kuna ühelt poolt on naise kujutamine ohvrina naiselikkuse kaotamine, aga teiselt poolt annab see ehk ühiskonnale signaali, et me neid rohkem märkaksime.

Autor tõdeb, et Eesti meedia üldiselt järgib Istanbuli konventsioonis esitatud soovitusi meediale, kuna ajakirjanikud toovad sageli päevakorda erinevaid kaasuseid ning võimaldavad esitada kõneisikutel arvamust perevägivalda teemal. Uurimisperioodi jooksul on perevägivalda kajastus meedias olnud ka suures osas taunival hoiakul, mis aitab kindlasti oluliselt mõjutada seda, kuidas ühiskond kui ka olulised kõneisikud tajuvad perevägivalda probleemi tõsidust ning artiklite hoiak aitab muuta või suunata ka nende hoiakuid.

Töö alaeesmärgiks oli anda ülevaade perevägivalda probleemist Eestis ühiskonnas. Kuna probleem on hetkel päevakorral, siis on perevägivalda asjatundjad avaldanud erinevaid seisukohti kuidas oleks võimalik probleemiga natukenegi võidelda. On arvatud, et ehk aitab probleemi leevendada kui võtta vastu perevägivalda seadus, sest riigid, kus on antud seadus vastu võtetud, on täheldanud perevägivalda vähenemist. Ka töö autor on seisukohal, et praegune karistusseadustiku § 121 ei ole piisav võitlemaks sellise suure sotsiaalse probleemiga, kuna kehalist väärkohtlemist karistatakse pigem madalal tasandil kui rangelt, seega ei tekita see vägivallatsejas hirmu. Seadus looks kindla seisukoha ühiskonnas, et igasugune peresisene vägivald on taunitav.

Et ühiskonnas muutuksid hoiakud, tuleks alustada lastest, sest täiskasvanute hoiakuid muuta on üsna keeruline. Lapsed on need, kes on meie tulevik. Seega on oluline nende hoiakute kujundamine. Kui lapsed näevad pealt kodus kaklevaid vanemaid, siis suure tõenäosusega on temagi tulevikus kas perevägivalda ohver või isegi vägivallatseja. Laps peab sel juhul sellist käitumist normaalseks, et näiteks mees võibki naist lüüa. Seetõttu on oluline soostereotüüpide kaotamine. Naine ning mees peavad olema võrdsel positsioonil ning tuleb kaotada kohati esinev patriarhaalne arusaam, et naine on mehe omand.

Seda tuleb õpetada lastele juba kodus, veel paremad tulemused saab siis kui sellise hoiaku kujundamist aitaksid kujundada nii lasteaed kui ka kool. Seetõttu tuleb lasteaedade kui ka koolide õppeprogrammi viia sisse pereõpetus, mis käsitleb naise ja mehe võrdsust ning kaotab soostereotüübid. Seda on Eestis mingil ajal ka tehtud ning kindlasti on sellist õpet ka praegu, kuid antud õpe tuleks muuta kohustuslikuks.

Samuti tuleb Eesti inimesi harida selles osas, mida tähendab peretüli ja perevägivald. Eesti inimesed ei oska alati nendel mõistetel vahet teha ning sellest tuleneb ka probleemkoht, et perevägivald all mõeldakse automaatselt peretüli, aga peretülil on hoopis teine tähendus.

Domestic violence in Estonian society and its media coverage in newspapers

Summary

Almost surely everyone has heard about domestic violence in the family, whether through the media, through the social network or through acquaintances. Some of us have experienced violence or have seen it. In 2017, every 10th crime was a domestic violence crime. It shows that the level of crimes of domestic violence in our society is conspicuously high. Although crimes against domestic violence were registered in 2017 less than in 2016, it should be taken into account that there are very many cases in addition to those cases which police are not informed. The problem is much deeper than what the numbers indicate.

The home should be our safest place for everyone. For a long time, however, society has been conscious of the fact that home is no longer the place to be safe. Unfortunately, the ferocious violence between family members is happening between homes. Family violence is a serious problem in our society for a long time, which has been brought to the attention of the specialists who are in contact with it. More recently, there has been more talk of domestic violence and more active engagement with this problem. Unfortunately, mainly the consequences are being addressed, however, the most important part being prevention is rather left behind or secondary.

People's attitudes towards domestic violence have been considered as an important developmental factor in preventing the problem. The society is of the opinion that domestic violence is a family problem, which must be solved by the parties themselves. Family violence is considered a taboo subject. This, in turn, causes even more damage in society, as it sends a message to the victims that they are not valued. Continuing awareness of the problem would build our society, help to improve the broken-down, and make our lives safer and better. Addressing the problem would help promote gender equality, which would be an investment for the next generation of growth. Estonia ratified the Istanbul Convention at the end of 2017, which committed itself to combating domestic violence and domestic violence with all possible measures.

As a result of the Convention, prevention and suppression of one's biggest leverage against domestic violence is in the fight against violence. It is also the responsibility of the state to change the attitude of the victim: if the victim of domestic violence continues to be considered as the perpetrator of domestic violence, the Istanbul Convention can not be enforced.

This is because of the inability to identify who needs protection in the middle age. To change the attitude of society towards the victim of domestic violence, and because of the stereotypes, it can take a long time to act as a violator.

Here can come to the media through which it can be possible to change people's attitudes towards family violence. Consequently, Article 17 (1) of the Istanbul Convention also provided guidelines for the media. The task of the media is to refrain from displaying gender stereotypes and to prevent the dissemination of images that disparage women. Consequently, the main task of the work was to examine whether the media complied with the instructions given in the Convention. In order to answer this hypothesis, the author analyzed his work on articles published in online newspapers dealing with violence in domestic or intimate relationships. As a result of this analysis, it was possible to clarify the extent to which journalists raise public awareness of the issue of domestic violence, how the problem is being raised, presented to the public and whether the guidelines set out in the Convention have been respected. The author of the work, in addition to the hypothesis, was the sub-goal of the work to give an overview of the problem of domestic violence in Estonia.

The author summarizes the analysis, which resulted in largely non-presentation of gender stereotypes in the articles and a small decrease in the number of women, but there were cases where they had to go before. Unfortunately, among the articles, there were some photos of women that were depicting a story. It is also possible to show the gender stereotypes that are common in the society through the photos. These photos did not show men and women in a balanced way. There were photos of the woman where she was married, and the man held a woman, which could have led to a man's domination or subjection. But there were more articles where such photos were not reflected.

Journalists should pay more attention to photos, because nowadays it's no longer possible for you to touch anyone and one picture can say more than a hundred words. The most information can be obtained through a vision. The choice of illustrations shows values and images also construct the reality and power of society. Whatever you do, you must always think about the consequences. Texts, illustrations, and video materials help to challenge current stereotypes and prejudices, to show a changing gender, to showcase a new reality.

The focus of the articles was mainly on the fact that domestic violence is a problem for the whole of society, and that changes in the situation must be done jointly by all citizens. There were also those who thought that the state could be fronted by the state, creating more opportunities for the victim to help and helping the perpetrator.

The speakers who spoke the most on the issue of violence were specialists. The author was surprised by the fact that only 8 of the politicians were speaking about 60 people in the article. When our president talks about the culture of noticing and out-of-date culture, and this is twice the birthday of the Republic of Estonia, this speech is always aimed at both citizens and officials. Officials are the ones who have to deal with policy making and prepare for intervention. The intervention of politicians is increasingly expected by society.

There was no anti-violence attitude in the articles. The most disapproving of family violence specialists are the following journalists, politicians and readers. As a victim, speakers are overwhelmingly women. However, it should be noted that the articles focus on the even weaker party who is the child. Children are in fact the greatest victims, but they are not usually seen as much. The perpetrator was not generally defined by the speakers, but when it was, it was a man. It shows that the status of a victim as a woman is always to be determined, but it is more and more firmly established that it is always a part of the article to create a picture for readers about the fact that when it comes to domestic violence, there is always talk of a woman as a victim and perpetrator, and the child is left behind back in the background. Whether it is good or bad is a matter of fact, because on the one hand the depiction of a woman as a victim is the loss of femininity, but on the other hand it gives a signal to society that we will notice more.

The author notes that the Estonian media in general follow the recommendations made to the media in the Istanbul Convention, as journalists often bring different occasions to the agenda and allow them to express their views on the issue of domestic violence. The whole media coverage of domestic violence during the research period has also been largely offensive, which certainly helps to significantly influence the way society and important speakers perceive the seriousness of the problem of domestic violence and the attitude of the articles helps to change or divert their attitudes.

The sub-objective of the work was to provide an overview of the problem of domestic violence in Estonia. As the problem is currently on the agenda, experts in domestic violence have expressed different views on how to deal with the proletariat a little bit. It has been suggested that perhaps it helps to mitigate the problem by adopting a law on domestic violence, since the countries where the law has been passed has seen a decrease in domestic violence. The author also believes that the current § 121 of the Penal Code is not sufficient to combat such a large social problem, since physical abuse is punished at a lesser level than strictly, so it does not create fear of the perpetrator.

The law would create a solid position in society that any kind of internal violence should be deplored.

To change attitudes in society, one should start with children, because it is quite difficult to change the attitudes of adults. Children are those who are our future. Therefore, it is important to shape these attitudes. When children see home-running parents, they are likely to be either a victim of domestic violence or even a perpetrator in the future. In such a case, the child will behave in such a way that, for example, a man may hit a woman. It is therefore important to eliminate gender stereotypes. A woman and man must be in an equal position and the patriarchal perception that a woman is a man's property must be abolished. It needs to be taught to children already at home, and even better results can be achieved if both kindergarten and school are designed to shape such an attitude. Therefore, a family education about gender equality and gender stereotyping must be introduced into the curriculum for nursery schools as well as for schools. This has been done in Estonia at some time, and certainly there is such training, but this teaching should be made compulsory.

It is also necessary to educate Estonian people in what is meant by family and domestic violence. Estonian people can not distinguish between these terms, and this also results in the problem that domestic violence is automatically considered a family member, but the family has a different meaning.

Kasutatud kirjandus

1. Justiitsministeerium. Kriminaalpoliitika uuringud. Kuritegevus Eestis 2017. Tallinn: 2018, lk 41. – http://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumendid/kuritegevuseestis_2017_veebi01.pdf (05.04.2018)
2. A-A. Allaste, V. Võõbus, Vägivald lähisuhtes: selle põhjused ja võimalikud lahendused. Tallinn: Sotsiaalministeerium 2008, lk 15. – https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Sotsiaalvaldkond/allaste_vagivald_lahisuhtes_biin_retsensioon_1.pdf (10.04.2018)
3. D. Riffe, S. Lacy, F.G. Fico, Analyzing media messages: using quantitative content analysis in research, 2005, lk 24-25. – <https://agustinazubair.files.wordpress.com/2015/09/3-analyzing-media-messages-quantitative-content-analysis-in-research-communication-2005-daniel-riffe.pdf> (11.04.2018)
4. EWL Naistevastase Vägivalla Keskus, EWL position paper Toward a Europe Free from All Forms of Male Violence against Women, 2010. – <http://www.enu.ee/enu.php?keel=1&id=445-ftnref2> (05.04.2018)
5. I. Pettai, I. Proos, V-I. Laidmäe. Pere- ja naistevastane vägivald ja ohvrite tervis. Tallinn: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2016, lk 5. – https://www.researchgate.net/publication/309321537_Pere-ja_naistevastane_vagivald_ja_ohvrite_tervis (09.04.2018)
6. I. Pettai, I. Proos. Vägivald ja naiste tervis, Sotsioloogilise uuringu materjaid. Tallinn: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2003. – https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/eesmargid_ja_tegevused/Sooline_vordoiguslikkus/Perevagivald/vaegivald_ja_naiste_tervis.pdf (09.04.2018)
7. I. Pettai, R. Narits, S. Kaugia. Perevägivald nõuab jõulisemat juriidilist sekkumist. Riigikogu Toimetised. 2015, lk 156 ja 157. – http://www.riigikogu.ee/rito/public/documents/31/Iris_Pettai_Silvia_Kaugia_Raul_Narits_Perevagivald_nouab_jouulisemat_juriidilist_sekkumist.pdf (06.04.2018)

8. I. Pettai, R. Narits, S. Kaugia. Perevägivald juriidilise regulatsiooni hetkeseis ja perspektiiv Eesti õiguspraktikute küsitluse põhjal. Tartu: Juridica IX/2015, lk 645
9. I. Pettai. Perevägivald Eestis juristi pilgu läbi, lühikokkuvõtte ekspertküsitluste tulemustest. Tallinn: Eesti Avatud Ühiskonna Instituut 2015. – https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/eesmargid_ja_tegevused/Norra_toetused/Koduse_ja_soopohise_vagivalla_vah_endamise_programm/tulemused-juristide_kusitlus_draft.pdf (20.04.2018)
10. J. Klugman, L. Hanmer, S. Twigg, T. Hasan, J. McCleary-Sillis, J. Santamaria. Voice and Agency: Empowering Women and Girls for Shared Prosperity. Washington, DC: World Bank Group 2014, lk 86. – <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/19036> (09.04.2018)
11. J. N. Cappella, K. Hall Jamieson. News Frames, Political Cynicism, and Media Cynicism 1996.
12. J. Saar. Naistevastase vägivald margilisest tähendusest. Tartu: Akadeemia 2013, lk 6. – <https://naistetugi.ee/wp-content/uploads/2014/03/saar11.pdf> (06.04.2018)
13. Justiitsministeeriumi Kriminaalpoliitika uuringud. Kuritegevus Eestis 2015. Tallinn: 2016, lk 34. – http://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/www.kriminaalpoliitika.ee/files/elfinder/dokumentid/kuritegevus_eestis_2015.pdf (05.04.2018)
14. Justiitsministeerium. Kriminaalpoliitika uuringud. Kuritegevus Eestis 2016. Tallinn: 2017, lk 41. – http://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumentid/kuritegevus_eestis_est_web_0.pdf (05.04.2018)
15. K. Krippendorff, Content Analysis: An Introduction to Its Methodology, lk 19, Los Angeles, SAGE Publication
16. Kriminaalpoliitika arengusuunad aastani 2018. Tallinn: Riigikogu 09.06.2010 otsus 757 OE I, lk 3. – https://www.just.ee/sites/www.just.ee/files/elfinder/article_files/kriminaalpoliitika_arengusuunad_aastani_2018.pdf (03.04.2018)
17. L. Kirkland Gillespie, T. N Richards, E. M. Givens, M. Dwayne Smith. Framing Deadly Domestic Violence: Why the Media's Spin Matters in Newspaper Coverage of Femicide. USA: 2013. – <http://journals.sagepub.com.ezproxy.utlib.ut.ee/doi/pdf/10.1177/1077801213476457> (07.04.2018)

18. L. Rolle, S. Abba, R. Fazzion, E. Gerino, E. Marino, P. Brustia. Intimate Partner Violence in media representation: a comparison between two Italian newspapers. Italy: Department of Psychology, University of Torino 2014, lk 73.-
https://iris.unito.it/retrieve/handle/2318/151077/26436/2014_JESP_Intimate_Partner_Violence_in_media_representation_a_comparison_between_two_Italian_newspapers.pdf
(07.04.2018)
19. M. Linno, K. Soo, J. Strömpl. Juhendmaterjal perevägivald vähenemiseks ja ennetamiseks. Tallinn: Justiitsministeerium 2011, lk 3, 8 ja 9. –
http://ft.ee/admin/upload/files/perevagivald_juhis_kovidele_veebi.pdf (05.04.2018)
20. M. Lloyd, S. Ramon. U.K. Newspaper Representations of Intimate Partner Domestic Violence. UK: University of Hertfordshire, Hertfordshire 2017.-
<http://journals.sagepub.com.ezproxy.utlib.ut.ee/doi/10.1177/1077801216634468>
(22.04.2018)
21. M. Paats. Vägiwald paarisuhtes-müüdid ja tegelikkus. Tallinn: Eesti Statistika Kvartalikirj 2010; 3, lk 82. – http://www.naisteabi.ee/failid/Vagivald_paarisuhtes_-_myydid_ja_tegelikkus.pdf (09.04.2018)
22. M. Paimre. Narkoprobleemide kajastamine Eesti ajakirjanduses (1993-2009). Jyväskylä: University of Jyväskylä 2013, lk 49 ja 50. –
https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/42276/978-951-39-5409-3_vaitos19102013.pdf?sequence=1 (06.04.2018)
23. M. Võsumets. Päevaintervjuu Ossinovski: infotükkide pealt tõmmatakse end hüsteeriliselt käima. Tallinn 2018.-
https://arvamus.postimees.ee/4465755/paevaintervjuu-ossinovski-infotykkide-pealt-tommatakse-end-husteeriliselt-kaima?_ga=2.3735664.130745831.1523254262-1954852005.1504589541 (07.04.2018)
24. McQuail, D. 2003. McQuaili massikommunikatsiooni teooria. (Tõlk. M.Karise, H.Noormets, K. Saks). Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus
25. Naistevastane vägiwald: Euroopa Liitu hõlmav uuring. Tulemuste kokkuvõte. Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete talitus, 2014.
26. V. Kalmus, Standardiseeritud kontentanalüüs. Tartu: Tartu Ülikool 2015. –
<http://samm.ut.ee/kontentanalyyis> (11.04.2018)
27. Vabariigi President. Vabariigi President Kersti Kaljulaid Eesti Vabariigi iseseisvuspäeva aktusel 24.04.2017 Estonia kontserdisaalis. –
<https://www.president.ee/et/ametitegevus/koned/13080-2017-02-24-15-30-19/index.html> (25.03.2018)

28. Vabariigi President. Vabariigi President Kersti Kaljulaid Eesti Vabariigi iseseisvuspäeva aktusel 24.04.2018 Eesti Rahva Muuseumis. – <https://www.president.ee/et/ametitegevus/koned/14153-2018-02-24-10-47-40/index.html> (25.03.2018)
29. Vägivalla ennetamise strateegia aastateks 2015-2020. Tallinn: 2015, lk 5. – http://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumendid/vagivalla_ennetamise_strateegia_aastateks_2015-2020.pdf (06.04.2018)
30. R. Jõerand. I. Pettai: 10 aastaga pole midagi muutunud, naised peavad peksja juurde tagasi minema. Tallinn: Ajaleht Pealinn 30. Märts 2016. - <http://www.pealinn.ee/newset/iris-pettai-10-aastaga-pole-midagi-muutunud-naised-peavad-peksja-n165695> (09.04.2018)
31. Seletuskiri Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni juurde. Istanbul 2011. - http://www.enu.ee/lisa/611_Istanbuli_seletuskiri.pdf (06.04.2018)
32. Sotsiaalministeerium. Norra finantsmehhanismi 2009-2014 raames rahastatud programmi „Kodune ja sooline vägivald“ raames toetatud projekt Eesti Avatud Ühiskonna Instituudi kaudu „Ühtse süsteemi ülesehitamine lähisuhte vägivalla tõkestamiseks Eestis“. - <http://www.eaui.ee/tegevusval/pere-ja-lahisuhtevagivald/norra-toetus>, väikeprojekt “Soolised prillid – märkame lähisuhtevägivalda” Pärnu Naiste Varjupaigas. – <https://www.sm.ee/et/parnu-naiste-varjupaik> (01.04.2018)

Kasutatud normatiivmaterjalid

Eesti õigusaktid

33. Karistusseadustik RT I 2001, 61, 364 ... RT I, 30.12.2017, 29. - <https://www.riigiteataja.ee/akt/117122015009?leiaKehtiv> (08.04.2018)

Euroopa Liidu õigusaktid

34. Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalga ja perevägivalga ennetamise ja tõkestamise konventsioon, RT II, 26.09.2017, 2. – <https://www.riigiteataja.ee/akt/226092017002> (06.04.2018)

Analüüsitud artiklid

35. Karm statistika: pühade ajal pekstakse kodudes pea kaks korda rohkem kui tavaliselt. Delfi.-<http://www.delfi.ee/news/paevauudised/eesti/karm-statistika-puhade-ajal-pekstakse-kodudes-pea-kaks-korda-rohkem-kui-tavaliselt?id=80569116>
36. Perevägivallavastase juhtprojekti eestvedajad: vastutuse võtab alati vägivallatseja. Postimees.- https://sobranna.postimees.ee/4332637/perevagivallavastase-juhtprojekti-eestvedajad-vastutuse-votab-alati-vagivallatseja?_ga=2.127720397.1736037091.1520801084-829010570.1513271659
37. President Kaljulaid: vägivallaohvrid ei peaks ronima üle müüride, et abi saada. Postimees.-<https://sobranna.postimees.ee/4318919/president-kaljulaid-vagivallaohvrid-ei-peak-ronima-ule-muuride-et-abi-saada>
38. Liisa Oviir Brüsselis: Eesti võitleb naistevastase vägivallaga aina edukamalt. Postimees.- <https://sobranna.postimees.ee/4318359/liisa-oviir-brusselis-eesti-voitleb-naistevastase-vagivallaga-aina-edukamalt>
39. Hanno Pevkur: suhtumine vägivalda saab alguse kodust. Postimees.- <https://sobranna.postimees.ee/4104917/hanno-pevkur-suhtumine-vagivalda-saab-alguse-kodust>
40. Ühe Eesti naise lugu: peks, ähvardused, vägistamised ja terror omas kodus. Postimees.- https://sobranna.postimees.ee/4059463/uhe-eesti-naise-lugu-peks-ahvardused-vagistamised-ja-terror-omas-kodus?_ga=2.74751058.1736037091.1520801084-829010570.1513271659
41. Üha rohkem naisi otsib abi vägivallast pääsuks. Postimees. - https://jarvateataja.postimees.ee/4427033/uha-rohkem-naisi-otsib-abi-vagivallast-paasuks?_ga=2.74757458.1736037091.1520801084-829010570.1513271659
42. Vägivald varjub koduseinte vahele. Postimees. - https://lounapostimees.postimees.ee/4283793/vagivald-varjub-koduseinte-vahele?_ga=2.36608096.1736037091.1520801084-829010570.1513271659
43. Väikeses kohas kardetakse rääkida. Postimees.- https://lounapostimees.postimees.ee/4283781/vaikeses-kohas-kardetakse-raakida?_ga=2.58653802.1736037091.1520801084-829010570.1513271659
44. Koduvägivalda esineb kõigis sotsiaalsetest kihtides. Postimees.- https://lounapostimees.postimees.ee/4283785/koduvagivalda-esineb-koigis-sotsiaalsetest-kihtides?_ga=2.41285986.1736037091.1520801084-829010570.1513271659

45. Mõtlematult käituvad naised, kes hääletavad juhusliku auto peale, joovad endid purju, lähevad kaasa võõraste meestega, kutsuvad enda hoolimatuse ja rumalusega vägivalla välja. Delfi. -<http://naistekas.delfi.ee/suhted/suhted/motlematult-kaituvad-naised-kes-haaletavad-juhusliku-auto-peale-joovad-endid-purju-lahevad-kaasa-vooraste-meestega-kutsuvad-enda-hoolimatuse-ja-rumalu?id=80425918>
46. VEERA STEPANOVA AUTORIKÜLG | Kelle kätes on pereohvrite päästmine? Nende endi, aga mitte ainult. EPL.- <http://digileht.epl.delfi.ee/arvamus/veera-stepanova-autorikulg-kelle-kates-on-pereohvrite-paastmine-nende-endi-aga-mitte-ainult?id=80342670>
47. Lähisuhtevägivalla juhtprojekt viib kodust minema ründaja, mitte ohvri. EPL. - <http://digileht.epl.delfi.ee/uudised/lahisuhtevagivalla-juhtprojekt-viib-kodust-minema-rundaja-mitte-ohvri?id=80147074>
48. Hedda Lippus: vägivald kərbib kõigi elusid. EPL.- <http://digileht.epl.delfi.ee/arvamus/hedda-lippus-vagivald-karbib-koigi-elusid?id=79986878>
49. President Kersti Kaljulaid: meie front on liberaalsed demokraatlikud vabadused, ärme hägustame seda pilti. EPL. - <http://digileht.epl.delfi.ee/uudised/president-kersti-kaljulaid-meie-front-on-liberaalsed-demokraatlikud-vabadused-arme-hagustame-seda-pilti?id=79742676>
50. Perevägivallast on saanud tuulenuusutajate teema. EPL. - <http://digileht.epl.delfi.ee/arvamus/perevagivallast-on-saanud-tuulenuusutajate-teema?id=79179476>
51. Teist inimest ei ole ilus lüüa – välja arvatud sind. EPL. - <http://digileht.epl.delfi.ee/arvamus/teist-inimest-ei-ole-ilus-luuu-valja-arvatud-sind?id=77523760>
52. "Ma ei julge kooli minna, sest äkki isa leiab mu sealt üles ja tuleb kallale...". Delfi.- <http://naistekas.delfi.ee/elu/probleemlood/ma-ei-julge-kooli-minna-sest-akki-isa-leiab-mu-sealt-ules-ja-tuleb-kallale?id=80631769>
53. Et jõulu-aeg ei oleks peksupüha: naiste varjupaiga töötajad annavad nõu, mida teha, kui aimad ette, et su kallim võib pühade ajal alkoholiga liialdada ja vägivaldseks muutuda. Delfi.- <http://naistekas.delfi.ee/elu/probleemlood/et-joulu-aeg-ei-oleks-peksupuha-naiste-varjupaiga-tootajad-annavad-nou-mida-teha-kui-aimad-ette-et-su-kallim-voib-puhade-ajal-alkoholiga-liialdada-ja-v?id=80550888>
54. Läänemaa Naiste Tugikeskuse juhataja Leili Mutso: kuulsin, kuidas mees lohistas selle naise kuhugi kaugemale, naine karjus appi, nuttis ja äkki jäi kõik vaikseks. Delfi. -

- <http://naistekas.delfi.ee/archive/laanemaa-naiste-tugikeskuse-juhataja-leili-mutso-kuulsin-kuidas-mees-lohistas-selle-naise-kuhugi-kaugemale-naine-karjus-appi-nuttis-ja-akki-jai-koik-v?id=80467670>
55. Kas peresisest vägivaldset käitumist saab muuta?. Delfi. -
<http://perejalaps.delfi.ee/pere/kas-peresisest-vagivaldset-kaitumist-saab-muuta?id=79177356>
56. Ohver palus jõhkra elukaaslase vabastamist. Postimees. -
https://leht.postimees.ee/4190829/ohver-palus-johkra-elukaaslase-vabastamist?_ga=2.155375422.409366789.1522172538-829010570.1513271659
57. Aija Sakova: ka vaimset vägivalda saab märgata. Postimees. -
https://arvamus.postimees.ee/4179509/aija-sakova-ka-vaimset-vagivalda-saab-margata?_ga=2.157029310.409366789.1522172538-829010570.1513271659
58. Mihkel Kunnus: isiklik on poliitiline. Lähisuhtevägivalla pimetähne. Postimees. -
https://arvamus.postimees.ee/4179415/mihkel-kunnus-isiklik-on-poliitiline-lahisuhtevagivalla-pimetahne?_ga=2.66237739.409366789.1522172538-829010570.1513271659
59. Hingehoidja ja pereterapeut Naatan Haamer: meist keegi ei peaks ohver olema. Postimees. -
https://sobranna.postimees.ee/4104951/hingehoidja-ja-pereterapeut-naatan-haamer-meist-keegi-ei-peaks-ohver-olema?_ga=2.126538504.409366789.1522172538-829010570.1513271659
60. Perevägivald naistepäeval: mees lõi naist panniga, naine hammustas meest. Postimees. -
<https://www.postimees.ee/4040483/perevagivald-naistepaeval-mees-loi-naist-panniga-naine-hammustas-meest>
61. Andres Anvelt: rusikahoopideta Eesti kodude eest. Postimees. -
https://arvamus.postimees.ee/4037727/andres-anvelt-rusikahoopideta-estti-kodude-est?_ga=2.64746794.409366789.1522172538-829010570.1513271659
62. Juhtkiri: võitlust perevägivallaga saab võita vaid inimeste peas. Postimees. -
https://arvamus.postimees.ee/4036749/juhtkiri-voitlust-perevagivallaga-saab-voita-vaid-inimeste-peas?_ga=2.159456440.409366789.1522172538-829010570.1513271659
63. Margit Adorfi kolumn: munapühade tumedam pool - mis see küll on, mis meis pühade ajal raevu tekitab? EPL. -
<http://epl.delfi.ee/news/arvamus/margit-adorfi-kolumn-munapuhade-tumedam-pool-mis-see-kull-on-mis-meis-puhade-ajal-raevu-tekitab?id=77889722>

64. Linnapoliitik: sinine silm paraneb ja murtud ribi kasvab kokku, ent muserdatud isiksus ei pruugi hingehaavadest enam kunagi taastuda. EPL. - <http://epl.delfi.ee/news/arvamus/linnapoliitik-sinine-silm-paraneb-ja-murtud-ribi-kasvab-kokku-ent-muserdatud-isiksus-ei-pruugi-hingehaavadest-enam-kunagi-taastuda?id=77580724>
65. Politseinik naistepäeval: suhtumine „kes lööb, see armastab“ on ajast ja arust, kuid paraku visa muutuma. EPL. - <http://epl.delfi.ee/news/arvamus/politseinik-naistepaeval-suhtumine-kes-loob-see-armastab-on-ajast-ja-arust-kuid-paraku-visa-muutuma?id=77479696>
66. Lugeja: jah, türanne võib olla mõlemast soost — kuid sadistlike naiste olemasolu ei peaks vägivaldsete meeste süüd tühistama. Delfi. - <http://naistekas.delfi.ee/persoon/lugejakiri/lugeja-jah-turanne-voib-olla-molemast-soost-kuid-sadistlike-naiste-olemasolu-ei-peak-vagivaldsete-meeste-suud-tuhistama?id=77468852>
67. Naine perevägivallast: miks alati see "ohver" peab kartma, mõtlema, piinlema, head nägu tegema?. Delfi.- <http://rahvahaal.delfi.ee/news/uudised/naine-perevagivallast-miks-alati-see-ohver-peab-kartma-motlema-piinlema-head-nagu-tegema?id=77450206>
68. Mees perevägivallast: kui naine ründab meest, siis mida viimane tegema peab?. Delfi.- <http://rahvahaal.delfi.ee/news/uudised/mees-perevagivallast-kui-naine-rundab-meest-siis-mida-viimane-tegema-peab?id=77385628>
69. Juhtkiri: laial rindel perevägivalla vastu. EPL. - <http://epl.delfi.ee/news/arvamus/juhtkiri-laial-rindel-perevagivalla-vastu?id=77376634>
70. Keiu Virro autorikülg. "Miks ta siis ära ei lähe, kui tal nii halb on?". EPL. - <http://epl.delfi.ee/news/arvamus/keiu-virro-autorikulg-miks-ta-siis-ara-ei-lahe-kui-tal-nii-halb-on?id=76868176>
71. Pia Ruotsala: Meie komberuum vajab vähem valu. ÕL. - <https://digileht.ohtuleht.ee/791841/pia-ruotsala-meie-komberuum-vajab-vahem-valu>
72. Evelyn Höglund: Rääkigem perevägivallast!. ÕL. - <https://digileht.ohtuleht.ee/793680/evelyn-hoglund-raakigem-perevagivallast>
73. Valve Raudnask: Perevägivald kui valveteema. ÕL. - <https://digileht.ohtuleht.ee/799567/valve-raudnask-perevagivald-kui-valveteema>
74. Lähisuhtevägivalla lõksus. ÕL. - <https://digileht.ohtuleht.ee/803625/lahisuhtevagivalla-loksus>
75. Pia Ruotsala: Pühad ja perevägivald. ÕL. - <https://digileht.ohtuleht.ee/847600/pia-ruotsala-puhad-ja-perevagivald>

76. „Ema haaras tühja viinapudeli, lõhkus selle vastu toolileeni ära ja torkas mind selle „roosiga“ lõuga.“. ÕL. - <https://digileht.ohtuleht.ee/869891/ema-haaras-tuhja-viinapudeli-lohkus-selle-vastu-toolileeni-ara-ja-torkas-mind-selle-roosiga-louga>
77. Psühhoanalüütik: meestel pole ühiskonnas õiget kohta. ÕL. - <https://digileht.ohtuleht.ee/808374/psuhhoanalutik-meestel-pole-uhiskonnas-oiget-kohta>
78. Kõrges palavikus laps pidi vägivaldse joodik-isa tõttu veetma jõulud koos emaga turvakodus. ÕL.- <https://digileht.ohtuleht.ee/848698/korges-palavikus-laps-pidi-vagivaldse-joodik-isa-tottu-veetma-joulud-koos-emaga-turvakodus>
79. Emapeksjad – on nad tõesti meie perekultuuri lahutamatu osa?. ÕL. - <https://digileht.ohtuleht.ee/866298/emapeksjad-on-nad-toesti-meie-perekultuuri-lahutamatu-osa>
80. "Pealtnägija": üha enam perevägivalda juhtumeid tuvastatakse tänu julgetele lastele. ERR.- <https://www.err.ee/634271/pealtnagija-uha-enam-perevagivalda-juhtumeid-tuvastatakse-tanu-julgetele-lastele>
81. Jaanus Kangur: rääkida on vaja, ent mitte vägivallast, vaid vägivallatusest. ERR.- <https://www.err.ee/585453/jaanus-kangur-raakida-on-vaja-ent-mitte-vagivallast-vaid-vagivallatusest>
82. Varjupaikadel napib raha perevägivalda ohvrite ja nende laste nõustamiseks. ERR.- <https://www.err.ee/583158/varjupaikadel-napib-raha-perevagivalda-ohvrite-ja-nende-laste-noustamiseks>
83. Elukaaslase vastu vägivalda kasutanud mees võeti vahi alla. ERR. - <https://www.err.ee/640485/elukaaslase-vastu-vagivalda-kasutanud-mees-voeti-vahi-alla>
84. "Suud puhtaks": kuidas kaotada lähisuhtevägivald?. ERR.- <https://www.err.ee/585581/suud-puhtaks-kuidas-kaotada-lahisuhtevagivald>
85. Simóne Eelmaa: mitte lilli, vaid vabadust. ERR.- <https://www.err.ee/583616/sim-ne-eelmaa-mitte-lilli-vaid-vabadust>
86. Rain Kooli: kelle naist me siis täna koos peksma hakkame?. ERR.- <https://www.err.ee/583131/rain-kooli-kelle-naist-me-siis-tana-koos-peksma-hakkame>
87. Lähisuhtevägivald ei ole ainult ohvri ja tema pere mure. Sirp.- <http://www.sirp.ee/s1-artiklid/c9-sotsiaalia/lahisuhtevagivald-ei-ole-ainult-ohvri-ja-tema-pere-mure/>
88. Ka vaimset vägivalda saab märgata. Sirp.- <http://www.sirp.ee/s1-artiklid/c9-sotsiaalia/ka-vaimset-vagivalda-saab-margata/>

89. Kas naistevastane vägivald on pseudoprobleem või karm tegelikkus?. Sirp.-
<http://www.sirp.ee/s1-artiklid/c9-sotsiaalia/kas-naistevastane-vagivald-on-pseudoprobleem-voi-karm-tegelikkus/>
90. Eha Reitelmann: Laste käitumine paljastab, kas kodus on vägivalda. Pealinn.-
<http://www.pealinn.ee/tagid/koik/eha-reitelmann-laste-kaitumine-paljastab-kas-kodus-on-vagivalda-n188063>
91. Laste silme all naist peksev mees hävitab oma maailma ja tulevikku. Pealinn.-
<http://www.pealinn.ee/arhiiv/laste-silme-all-naist-peksev-mees-havitab-oma-maailma-ja-tulevikku-n189070>
92. Vägivallatseja isaõigusi saab tulevikus peatada. Pealinn.-
<http://www.pealinn.ee/arhiiv/vagivallatseja-isaõigusi-saab-tulevikus-peatada-n198393>
93. Eksmehe vangis: Endised abikaasad hoiavad naisi lapse kaudu kodus lõksus. Pealinn.-
<http://www.pealinn.ee/krimi/eksmehe-vangis-endised-abikaasad-hoiavad-naisi-lapse-kaudu-kodus-n207611>
94. Reinsalu vabandab: eksisin, kui kasutasin alandavat tooni. Pealinn.-
<http://www.pealinn.ee/poliitika/reinsalu-vabandab-eksisin-kui-kasutasin-alandavat-tooni-n211416>

Lisa 1 Ajakirjandusartiklite kodeerimisjuhend

1. Artikli veebiaardess (salvestati iga artikli veebiaadress, et oleks võimalik teksti sisu üle kontrollida)
2. Artikli pealkiri (kopeeriti tervikuna andmetesse)
3. Väljaanne
  - 3.1. Delfi;
  - 3.2. Postimees;
  - 3.3. Eesti Päevaleht;
  - 3.4. Sirp;
  - 3.5. ERR;
  - 3.6. Õhtuleht.
4. Artikli žanr
  - 4.1. Arvamus;
  - 4.2. Uudis;
  - 4.3. Juhtkiri;
  - 4.4. Olemuslugu;
  - 4.5. Muu.
5. Mis on artikli peamine fookus
  - 5.1. Anda ülevaade vägivallest;
  - 5.2. Õiguskaitse;
  - 5.3. Ühiskonna probleem;
  - 5.4. Inimlik lähenemine;
  - 5.5. Informatsioon ja teavitamine;
  - 5.6. Muu.
6. Kes on artiklis kõneisikuks
  - 6.1. Poliitik;
  - 6.2. Spetsialistid;
  - 6.3. Ajakirjanik;
  - 6.4. Lugeja;
  - 6.5. Ohver;
  - 6.6. Avaliku elu tegelane;
  - 6.7. Muu.
7. Kes olid kõneisikuteks erinevate žanrite puhul
  - 7.1. Poliitik;
  - 7.2. Spetsialistid;
  - 7.3. Ajakirjanik;
  - 7.4. Lugeja;
  - 7.5. Ohver;
  - 7.6. Avaliku elu tegelane;
  - 7.7. Muu.
8. Probleemi kajastamise tasand
  - 8.1. Probleem on ühiskonna tasandil (nt räägitakse, et see on meie ühiskonna kui kodanike probleem ning et olukorda paremaks muuta peame me kõik koos midagi ette võtma, nt muutma hoiakuid);
  - 8.2. Probleem on riigi tasandil (nt antakse soovitusi mida riik peaks tegema või tuuakse ülevaade mida riik on teinud);
  - 8.3. Probleem on ühe indiviidi tasandil (nt tuuakse perevägivallest näiteid läbi ühe indiviidi loo);
  - 8.4. Raske määratleda.
9. Kes on ohvriks

- 9.1. Ohvriks on naine;
- 9.2. Ohvriks on mees;
- 9.3. Ohvriks on laps;
- 9.4. Ohvriks nii naine kui mees;
- 9.5. Võimatu määratleda.
10. Kes on vägivaldseks
- 10.1. Vägivallatsejaks on mees;
- 10.2. Vägivallatsejaks on naine;
- 10.3. Vägivallatsejaks nii naine kui mees;
- 10.4. Pole määratletud.
11. Kas vägivald mõistetakse artiklis hukka
- 11.1. Jah pigem mõistetakse;
- 11.2. Pigem ei mõisteta;
- 11.3. Neutraalne hoiak.
12. Artiklis esitatud perevägivalda liik
- 12.1. Füüsiline vägivald;
- 12.2. Vaimne vägivald;
- 12.3. Seksuaalne vägivald;
- 12.4. Majanduslik vägivald;
- 12.5. Erinevad vägivalla liigid;
- 12.6. Ei ole määratletud.
13. Hoiakud kõneisikute seas
- 13.1. Kas on tauniv hoiak;
- 13.2. Kas on neutraalne hoiak;
- 13.3. Kas on positiivne hoiak.
14. Kas artiklites esines sootereotüüpe
- 14.1. Ei esinenud;
- 14.2. Jah esines.
15. Kas artiklis oli naist kuidagi solvatud või alavääristatud
- 15.1. Jah oli;
- 15.2. Ei olnud .
16. Kas artiklites esines naist alavääristavaid fotosid
- 16.1. Jah esines;
- 16.2. Ei esinenud.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Mariliis Pilve,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
Perevägivald Eesti ühiskonnas ja selle meediakajastused ajalehtedes,

(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja on Marianne Paimre,

(juhendaja nimi)

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
  - 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
  3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tallinnas, 23.04.2018